

Gjøvik, 3. februar 2014.
J.nr./referanse: 02-14/NL/ks

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Birgit Felde Sevaldrud, leder
Linn Haugseth Kind, nestleder
Kjartan Th. Stensvold
Hans Moon
Elin Rosenberg

Kopi av innkallingen er sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Etter avtale innkalles det herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Mandag 10. februar 2014
Tid: Kl. 0900 – ca 1400
Sted: Formannskapssalen, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Vurdering av offentlighet og evt. lukking i enkeltsaker:

Alle sakspapirene til dette møtet er offentlige. Foreløpig vurdering er at alle saker i dette møtet behandles for åpne dører.

Invitasjon av andre til møtet:

- Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor (forvaltningsrevisjon) Kristian Lein deltar fra møtestart i f.m. sakene 2 og 3.
- Rådmannen er invitert kl. 1000 i f.m. sak 4.
- Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor (regnskapsrevisjon) Heidi Olafsen Holm er invitert kl. 1200 i f.m. sak 5.

Eventuelt forfall bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenster Kjetil Solbrækken
Teknologivegen 6, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, E-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I NORDRE LAND KOMMUNE

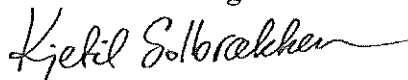
Mandag 10. februar 2014 kl. 0900

(Formannskapssalen)

SAK NR. 01/2014	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 02.12.13
SAK NR. 02/2014	FORANALYSE SELSKAPSKONTROLL: VOKKS AS
Innlandet Revisjon IKS presenterer foranalysen.
SAK NR. 03/2014	STATUS FOR PLANLEGGING AV FELLES
REVISJONSPROSJEKT - EIERSTYRING I GJØVIK-REGIONEN
SAK NR. 04/2014	UTVIKLING AV NORDRE LAND-SKOLEN OG
GRUNNSKOLEPOENG
Rådmannen orienterer.
SAK NR. 05/2014	REGNSKAPSREVISJON: STATUS FOR REVISJON AV
KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2013
Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor orienterer.
SAK NR. 06/2014	ÅRSRAPPORT OG AVREGNING 2013 FRA INNLANDET
REVISJON IKS
SAK NR. 07/2014	KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2013
SAK NR. 08/2014	KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2014
SAK NR. 09/2014	REFERATSAKER

Gjøvik, 3. februar 2014.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Administrasjonen v/rådmann Jarle Snekkestad og kommunalsjef John Løvmoen.
- Vararepresentantene til kontrollutvalget (møter kun etter særskilt innkalling.)

Nordre Land kommune**GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 02.12.13**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 02.12.13

Vedlagt:

- Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 02.12.13 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Protokoll fra siste møte i kontrollutvalget legges frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Mandag 2. desember 2013 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0900 - 1530.

Som medlemmer møtte:

Birgit Felde Sevaldrud, leder
Linn Haugseth Kind, nestleder (innvilget permisjon kl. 1330)
Kjartan Th. Stensvold
Hans Moon

Følgende varamedlem møtte:

Elin Rosenberg, første vara (tiltrådte møtet kl. 1030)

Ellers møtte:

Ordfører: Liv Solveig Alfstad (sak 37)

Fra administrasjonen: Rådmann Jarle Snekkestad (sakene 37 og 42), kommunalsjef Geir Steinar Loeng (sak 37) og prosjektleder for internkontroll-prosjektet Anne Marit Tangen Eng (sak 37).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud (sak 42).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Ordfører, kontrollutvalgets medlemmer/varamedlemmer, rådmann, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med Birgit Felde Sevaldrud som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Møtet ble startet med ett minutt stillhet for utvalgsmedlem Thor Lium som hadde gått bort. Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge: 37, 36, 41, 42, 38, 39, 40 og 43.

Til behandling:

SAK NR. 36/2013

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 16.09.13

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 16.09.13 godkjennes.

SAK NR. 37/2013

**MISLIGHETER OG KORRUPSJON:
RISIKOVURDERINGER OG HOLDNINGSSKAPENDE
ARBEID I NORDRE LAND KOMMUNE**

Fra behandlingen:

Med bakgrunn i spørsmål fra kontrollutvalget orienterte ordfører og rådmann om sine risikovurderinger og holdningsskapende arbeid på politisk og administrativt nivå.

Ordfører Liv Solveig Alfstad orienterte bl.a. om:

- Risiko på politisk nivå (store økonomiske verdier - arealplaner, tilskudd, tillatelser, kontakt mellom politikere og interesser, nettverk, ombudsrollen, habilitet – politikere flere hatter/roller, lite miljø, likebehandling)
- Hvordan motvirke korrupsjon (etisk bevissthet, rollebevissthet, kollegialt organ/ingen alene tar beslutninger, nøye vurdering av habilitet, åpenhet i et lite samfunn, pressedekning, styrevervregister, taushetsplikt)
- Etske retningslinjer (revidert og vedtatt i kommunestyret 2011, delt ut til folkevalgte – tilgjengelig på hjemmesiden)
- Folkevalgtopplæringen («navigasjonshjulet»)

Rådmann Jarle Snekkestad orienterte bl.a. om:

- Hva gjør kommunen? (verdibasert ledelse, etiske retningslinjer for folkevalgte og ansatte, etikk hovedtema i lederopplæring og i introduksjon for nyansatte, styringssystemet – delegering, rapportering og kontroll, verdibaserte ledelsesavtaler, varslingsrutiner, kulturbygging/medarbeiderskap).
- På spørsmål fra kontrollutvalget redegjorde rådmannen for kommunens varslingsordning.

Kommunalsjef Geir Steinar Loeng orienterte bl.a. om:

- Økt fokus på internkontroll og risikoanalyser (økonomireglementet, retningslinjer for privat bruk av kommunalt utstyr og kjøretøy, styrevervregisteret, rutiner for bekreftelse av taushetsplikt (signering), små forhold/gjennomsiktig miljø? Bra eller betenkelig?, rabattordninger kommunalt ansatte ... avvirket, systematisk opplæring på «basislovverket».)
- Risikoområder (plan- og byggesaker, eiendomsforvaltning, bygg- og anleggsprosjekter mv.)
- Undersøkelse fra TNS Gallup (2013) – lite korrupsjon, 4 av 10 oppgir at mellomledere mest utsatt, lite press på ordførere mv.
- Hvorfor viktig med antikorrupsjonsarbeid? – avgjørende at man har tillit
- Tiltak mot korrupsjon = interkontroll
- Rådmannens internkontroll og deltakelse i Fylkesmannens prosjekt «Orden i egen hus» i 2013/2014.
 - Påbegynt ROS-analyser «rund baut» (svært omfattende i starten, men reduserte ambisjonsnivået)
 - Endret metode - startet med et avgrenset område – valgte «informasjonssikkerhet». Orienterede om erfaringer.
 - Forprosjekt ferdig 1/3-14
 - Hovedprosjekt ferdig 1/12-14 (mars/april skal prioriteres til risikovurderinger, formannskapet positive til kjøp av kvalitetssystem)

Anne Marit Tangen Eng (prosjektleder for internkontroll-prosjektet) deltok også under behandlingen av saken.

Vararepresentant Elin Rosenberg var innvilget permisjon og tiltrådte møtet under siste del av saken. Etter dette bestod kontrollutvalget av fem personer.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Kontrollutvalget tar ordførers og rådmannen redegjørelse til orientering.2. Med bakgrunn i redegjørelsene har kontrollutvalget inntrykk av at Nordre Land kommune har høy bevissthet omkring temaet, og at det jobbes aktivt og målrettet med å sikre gode etiske holdninger blant både politikere og ansatte i Nordre Land kommune.3. Kontrollutvalget tar til orientering at kommunen deltar i prosjekt i regi av KS/Fylkesmannen omkring internkontroll («Orden i eget hus») i 2013/2014 og har startet et internt implementeringsprosjekt med planlagt avslutning i desember 2014. Rådmannen inviteres til kontrollutvalgets møte i juni 2014 for å orientere om status og resultater av dette arbeidet. Det bes om at det særlig legges vekt på integrering av risikovurderinger og avvikshåndtering/varsling i internkontrollsystemet.4. Med bakgrunn i oppfordring fra Kommunens Sentralforbund og <i>Håndbok i antikorrupsjon</i> (utgitt av Transparency International Norge, 2013) oppfordres ordfører til å sette temaet på dagsorden i det politiske miljø gjennom en orienteringssak i kommunestyret.
---------------------------	--

SAK NR. 38/2013

TERTIALRAPPORT 2/2013 FRA INNLANDET REVISJON IKS

Fra behandlingen:

Nestleder Linn Haugseth Kind ble innvilget permisjon fra møtet etter behandling av saken. Kontrollutvalget bestod etter dette av tre medlemmer og ett varamedlem.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Tertialrapport 2/2013 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.
---------------------------	---

SAK NR. 39/2013

FORBRUKERRÅDETS KOMMUNETEST 2013

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Forbrukerrådets kommunetest for 2013 tas til orientering.2. Kontrollutvalget har merket seg at Nordre Land kommune er rangert nr. 4 Oppland fylke og nr. 49 i landet.
---------------------------	---

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Rapport for 3. kvartal 2013 for Nordre Land kommune tas til orientering.
---------------------------	--

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Møteplan for kontrollutvalget for 2014 fastsettes slik: <ul style="list-style-type: none">• Mandag 10.02.14 kl. 0900• Mandag 28.04.14 kl. 0900• Mandag 16.06.14 kl. 0900• Mandag 15.09.14 kl. 0900• Mandag 01.12.14 kl. 0900
---------------------------	--

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS v/Reidun Grefsrud presenterte rapporten.

Rådmann Jarle Snekkestad refererte sin uttalelse til revisjonsrapporten og svarte på spørsmål.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Med bakgrunn i revisjonsrapporten har kontrollutvalget følgende INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET: 1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering og har merket seg at: <ul style="list-style-type: none">• De undersøkte sakene i all hovedsak er fulgt opp på en tilfredsstillende måte, og at rådmannen synes å ha etablert et tilfredsstillende system for oppfølging av politiske vedtak.• Det er et forbedringspotensial i forbindelse med rådmannens rapportering til politisk nivå om den administrative oppfølgingen av politiske vedtak. 2. Kommunestyret tar til orientering at rådmannen i sin uttalelse til rapporten, omtaler rapporten som svært nyttig og et kvalifisert innspill til en forbedring av kommunes styrings- og rapporteringssystem. 3. Med bakgrunn i revisjonsrapporten anbefalinger ber kommunestyret rådmannen om å: <ul style="list-style-type: none">• Vurdere et mer formalisert system for å kunne dokumentere at det enkelte vedtak faktisk er iverksatt og
---------------------------	---

fulgt opp i henhold til kommunestyrets forutsetninger.

- Etablere klare rutiner for å rapportere til politisk nivå dersom administrasjonen ikke har klart å gjennomføre vedtak som forutsatt.
- Etablere klare rutiner for å rapportere til politisk nivå for vedtak der oppfølgingen først skal skje etter noe tid.

SAK NR. 43/2013

OPPFØLGING AV PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG SELSKAPSKONTROLL 2012-2015

Vedtak, enstemmig:

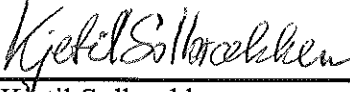
Kontrollutvalget prioriterer følgende tema/områder i 2014:

Forvaltningsrevisjon:

- **Skole:**
 - Kontrollutvalget har tidligere uttrykt bekymring for utviklingen i oppnådde grunnskolepoeng (mål for det samlede læringsutbytte for elever som sluttvurderes med karakter i ungdomsskolen). Det er gjort avtale med rådmannen om en presentasjon av utviklingen i første møte i kontrollutvalget i 2014. Behov for eventuell videre kartlegging/evaluering vil bli tatt stilling til da.
- **Samhandlingsreformen:**
 - Rådmannen inviteres til neste møte for å gi en generell orientering om kommunens arbeid med samhandlingsreformen (stikkord: måloppnåelse jf. reformens målsetting, økonomi, utskrivningsklare pasienter, samarbeid og overholdelse av inngåtte avtaler med sykehuset, utfordringer/risiko mv.)
- **Eiendomsforvaltning:**
 - Kontrollutvalget vil vurdere å gjennomføre en forundersøkelse på området, fortrinnsvis i løpet av 2. halvår 2014. Saken følges opp.

Selskapskontroll:

- **Eierstyring/eierskapspolitikk:**
 - Kommentar: Kontrollutvalget vedtok høsten 2013 å undersøke muligheten for et samarbeid mellom kommunene i Gjøvikregionen om et felles revisjonsprosjekt rettet mot kommunenes etterlevelse av kommunenes likelydende eierskapspolitikk. Et eventuelt samarbeid avklares i løpet av første kvartal 2014.
- **VOKKS AS:**
 - Innlandet Revisjon IKS bes om å gjennomføre en forundersøkelse der formålet er innhente informasjon om selskapet og komme med forslag til mulige innfallsvinkler til en eventuell selskapskontroll av VOKKS AS.

<p>Dokka, 2. desember 2013.</p> <hr/> <p>Birgit Felde Sevaldrud leder</p>	<p>RETT UTSKRIFT: Gjøvik, 2. desember 2013.</p> <hr/> <p>Kjetil Solbrækken utvalgssekretær</p>
--	---

NESTE MØTE

Dato: MANDAG 10. FEBRUAR 2014
Tidspunkt: KL. 0900
Aktuelle saker:

- *Skole/utviklingen i grunnskolepoeng - presentasjon v/rådmannen (ku-sak 21/13 og 43/13)*
- *Samhandlingsreformen – presentasjon v/rådmannen (ku-sak 43/13)*
- *Regnskapsrevisjon: Status for revisjon av kommuneregnskapet for 2014*
- *Forundersøkelse: VOKKS AS (ku-sak 43/13)*
- *Planlegging av revisjonsprosjekt - Eierstyring*

Saker til oppfølging senere:

- *Juni 2014: Internkontroll: Utvikling av kommunens internkontrollsystem med fokus på risikovurderinger og avvikshåndtering/varsling (ku-sak 37/13)*
- *Oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsprosjekter*
- *Oppfølging av kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2012-2015:*
 - *Eiendomsforvaltning (ku-sak 43/13)*
 - *Eierskapspolitikk (ku-sak 43/13)*

Bestilte undersøkelser og revisjonsprosjekter (Innlandet Revisjon IKS):

- *Forundersøkelse: VOKKS AS (ku-sak 43/13)*

Møteplan 2014:

- Mandag 10.02.14 kl. 0900
- Mandag 28.04.14 kl. 0900
- Mandag 16.06.14 kl. 0900
- Mandag 15.09.14 kl. 0900
- Mandag 01.12.14 kl. 0900

Nordre Land kommune**FORANALYSE SELSKAPSKONTROLL: VOKKS AS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Foranalyse – vurdering av selskapskontroll – Vokks AS
(Innlandet Revisjon IKS, 31/1-14)

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:**SAKSOPPLYSNINGER:****Bakgrunn/oppsummering:**

Saken er en oppfølging av kontrollutvalgets vedtak i møte den 2/12-13 i f.m. sak om oppfølging av utvalgets plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2012-2015:

«Innlandet Revisjon IKS bes om å gjennomføre en forundersøkelse der formålet er å innhente informasjon om selskapet og komme med forslag til mulige innfallsvinkler til en eventuell selskapskontroll av VOKKS AS.»

Foranalysen følger vedlagt saken og presenteres av Innlandet Revisjon IKS i møtet.

Saken legges frem til drøfting uten forslag til vedtak. Saken bør ses i sammenheng med neste sak / sak 03/2014.

Kontrollutvalgets budsjett for 2014:

Til orientering har kontrollutvalget et totalt budsjett på ca. 300 000 til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i 2014.

Kontrollutvalgets plan for selskapskontroll:

I kontrollutvalgets plan for selskapskontroll 2012-2015 er prioriteringen av VOKKS AS beskrevet slik:

VOKKS AS	Hovedbegrunnelse for valg av selskapet: <ul style="list-style-type: none">• Eierskap med stor økonomisk betydning• Politisk interesse Aktuelle fokusområder: <ul style="list-style-type: none">• Foranalyse gjennomføres for å avdekke aktuelle kontrollområder.
-----------------	---

Foranalysen:

Foranalysen trekker frem tre innfallsvinkler det kan være aktuelt å følge opp med et revisjonsprosjekt. Disse er:

a) «Standard» eierskapskontroll i henhold til Kommunerevisorforbundets veileder

Aktuelle problemstillinger:

- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
 - Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
 - Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?
- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Kostnadsramme anslått til ca. kr. 150 000

b) Selskapets virksomhet

Aktuelle problemstillinger:

- Er VOKKS' engasjement i andre selskaper i tråd med vedtektene?
- Er det foretatt en tilstrekkelig avgrensing mellom de deler av VOKKS-konsernet som har monopol for sine områder mot de konkurranseutsatte deler av konsernet?

Kostnadsramme anslått til ca. kr. 50 000 – 100 000

c) Oppfølging av roller

Aktuelle problemstillinger:

- Hvordan er sammensetningen av styret i VOKKS AS og datterselskaper i lys av vedtekter, aksjelovgivning og KS' anbefalinger.

- Hvordan blir saker angående VOKKS-konsernet håndtert i politiske organer, jf bestemmelsene om habilitet i forvaltningsloven.

Kostnadsramme anslått til ca. kr. 50 000 – 100 000

Innlandet Revisjon IKS

VEDLEGG

SAC 02/2014

Foranalyse

Vurdering av selskapskontroll

-

VOKKS AS

31.01.2014

2014-087

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
1.1	PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL	3
1.2	GJENNOMFØRING AV FORANALYSEN	3
2	RELEVANTE FORHOLD I EN EVENTUELL SELSKAPSKONTROLL	4
2.1	OM VOKKS AS	4
2.2	KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK OG -UTØVELSE.....	6
2.3	INNHALDET I DEN OBLIGATORISKE EIERSKAPSKONTROLLEN	8
3	VURDERING I FORHOLD TIL EN MULIG SELSKAPSKONTROLL.....	8
3.1	BØR DET GJENNOMFØRES ET PROSJEKT?	8
3.2	MULIGE INNFALLSVINKLER OG PROBLEMSTILLINGER.....	9
a)	«Standard» eierskapskontroll i henhold til Kommunerevisorforbundets veileder	9
b)	Selskapets virksomhet	10
c)	Oppfølging av roller	11
3.3	KOSTNADSRAMME OG FRAMDRIFT I EN EVENTUELL SELSKAPSKONTROLL.....	12
	REFERANSER	13

1 INNLEDNING

1.1 PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget i Nordre Land fattet i sitt møte 2.12.13 følgende vedtak: *«Innlandet Revisjon IKS bes om å gjennomføre en forundersøkelse der formålet er å innhente informasjon om selskapet og komme med forslag til mulige innfallsvinkler til en eventuell selskapskontroll av VOKKS AS.»*

Kontrollutvalgets Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll har prioritert følgende områder/selskap (jf kapittel 4.2):

- Eierstyring i Nordre Land kommune
- Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS
- VOKKS AS

I planen er det tatt inn følgende omtale av VOKKS AS:

«Hovedbegrunnelse for valg av selskapet:

- *Eierskap med stor økonomisk betydning*
- *Politisk interesse*

Aktuelle fokusområder:

- *Foranalyse gjennomføres for å avdekke aktuelle kontrollområder.»*

1.2 GJENNOMFØRING AV FORANALYSEN

I foranalysen har vi i kapittel 2 gitt en beskrivelse av selskapet og eierskapet. Det er også redegjort for rammene for selskapskontrollen. I kapittel 3 gir vi en anbefaling med hensyn til gjennomføring av selskapskontroll, og evt hvilke temaer/problemstillinger som kan være aktuelle.

Foranalysen er gjennomført med utgangspunkt primært i skriftlige kilder, jf litteraturliste. Vi har vært i kontakt med ordfører Liv Solveig Alfstad, og med Odd Inge Sanden som er kommunens saksbehandler for saker som angår kommunens eierskap i selskaper.

Arbeidet ble utført i januar 2014 av forvaltningsrevisor Kristian Lein.

2 RELEVANTE FORHOLD I EN EVENTUELL SELSKAPSKONTROLL

2.1 OM VOKKS AS

Vedtektene ble revidert i 2010, og har følgende formål (§3): «*Selskapets formål er å drive energiforsyning, samt alt som hermed står i forbindelse, herunder investering og deltagelse i andre selskaper med tilsvarende virksomhet.*

Selskapet skal hensynta bosettingsmønster og næringsutvikling i samsvar med eiernes mål om en aktiv utvikling av selskapet. Selskapet skal også kunne engasjere seg i næringsutvikling utenfor energiområdet, dersom aksjonærene er enige i dette.»

VOKKS AS er eid av Nordre Land kommune med 2/3 og Etnedal kommune med 1/3 av aksjene. Ifølge vedtektenes § 5 skal minst 2/3 av selskapets kapital og stemmer «eies av norske kommuner og fylker eller selskaper fullt ut eiet av disse.» Erverv av aksjer krever tilslutning av generalforsamlingen med tilslutning fra minst 85 prosent av aksjene (jf § 6). Aksjonærene har etter §7 forkjøpsrett ved avhendelse av aksjer i selskapet.

VOKKS AS er morselskap for et konsern med følgende 100 prosent eide datterselskaper: VOKKS Nett AS, som står for distribusjon av elektrisk kraft i selskapets konsesjonsområde, VOKKS Kraft AS som driver med kraftomsetning og produksjon av elektrisk kraft i lokale småkraftverk, samt VOKKS Installasjon AS som driver med installasjonsvirksomhet. Vi omtaler disse selskapene nedenfor.

VOKKS-konsernet hadde pr utgangen av 2012 i alt 92 ansatte som utgjorde 85 årsverk. Konsernet hadde i 2012 en omsetning på 181 mill kr, med et resultat før skatt på 12,5 mill kr og et årsresultat på 8,5 mill kr. Både omsetning og årsresultat var noe lavere i 2012 enn årene før¹. Bokført kapital pr 31.12.12 var 468,9 mill kr, hvorav 172,3 mill kr var egenkapital.

Selskapet ledes av adm dir Arne Nybråten. Styreleder er ordfører i Etnedal Jan Arild Berg, mens ordfører i Nordre Land Liv Solveig Alfstad er nestleder i styret. I tillegg til disse er fire styreplasser besatt av aktive kommunepolitikere fra Nordre Land og Etnedal, mens de ansatte har to representanter. I følge vedtektenes § 8 har alle aksjonærer som eier mer enn 15 prosent av aksjene krav på plass i styret. Både styrets leder og nestleder skal, i henhold til samme paragraf i vedtektene, velges av generalforsamlingen.

Eierne har inngått en aksjonæravtale². I avtalen (pkt 2) er partenes målsetning med selskapet formulert. Her heter det at «*Selskapet skal være det primære redskap for å ivareta Partenes engasjement innen energisektoren med basis i forsyningsområdet til selskapet, samt utvikle kraftproduksjon i tilknytning til selskapets nærområde.*» Øvrige mål er i stor grad tatt inn i

¹ Omsetningen var i 2010 229,4 mill kr og i 2011 208,7 mill kr. Årsresultatet var hhv 20,5 og 12,6 mill kr.

² Den versjonen vi har mottatt fra VOKKS er ikke datert, men skal i følge adm dir være gjeldende utgave. I følge ordfører ble avtalen sannsynligvis inngått i forbindelse med at Kistefos og Søndre Land kommune solgte seg ut av selskapet (se avsnitt nedenfor om historikk).

formålsbestemmelsen i vedtektene og gjentas derfor ikke her. Selskapet skal i følge pkt 4 bestå av fem styremedlemmer³.

Historikk⁴

VOKKS ble stiftet som et interkommunalt selskap 11.5. 1921 med målsetting om erverv og utbygging av fossekraft i Åvella-vassdraget og Hestekinnfossen for å forsyne kommunene med elektrisk kraft. På grunn av at Åvella-vassdraget ble utbygget først, trakk Etnedal kommune seg ut av selskapet. Åvella kraftstasjon ble satt i drift i desember 1924.

Som følge av økonomiske problemer i starten av 1930-årene overtok VOKKS de kommunale ledningsnettene og selskapet ble drevet av AS Fram fram til 1949. VOKKS administrerte Etnedal kraftforsyning og i 1952 ble dette selskapet innlemmet i VOKKS. Etnedal kommune ble da igjen medeier i VOKKS.

Strømforsyning ble sett på som en offentlig oppgave på lik linje med veger, vann og avløp og prisen kundene betalte skulle kun dekke kostnadene. Dette ble endret ved innføring av ny energilov i 1990 som åpnet for konkurranse innen produksjon og salg av strøm. Eierne fikk da også mulighet for avkastning basert på effektiv drift av distribusjonsnettene. Som følge av dette ble VOKKS omdannet til aksjeselskap i 1999 med målsetning om å gi avkastning til eierne.

Snertingdal kommune ble innlemmet i Gjøvik kommune i 1963 og Gjøvik ble dermed eier i to e-verk. Da VOKKS ble aksjeselskap og eierandelene ble omsettelige valgte Gjøvik i 2000 å selge sine aksjer til de andre kommunene. Aksjene ble videresolgt til AS Kistefos Træsliberi som etter 2 år solgte seg ut igjen sammen med Søndre Land kommune.

VOKKS Nett AS

VOKKS Netts områdekonsesjon omfatter kommunene Etnedal, Nordre Land og Søndre Land samt Snertingdal i Gjøvik kommune. Selskapets formål er å bygge, vedlikeholde og forestå drift av anlegg for overføring av elektrisk energi, samt utføre andre pålagte oppgaver som områdekonsesjonær. Selskapet har egen entreprenørvirksomhet som, i tillegg til å bygge infrastruktur i egen regi, også er aktør i det eksterne markedet mot andre energiselskap.

VOKKS Nett hadde ved utgangen av 2011 i alt 12 843 nettkunder i et område med ca 17 000 innbyggere⁵. Ved utgangen av 2012 hadde selskapet 49 ansatte. Selskapet ledes av nettdirektør Tom Ivar Knutsen. Omsetningen i selskapet var i 2012 98,6 mill kr og årsresultatet etter skatt var 6,1 mill kr.

VOKKS Kraft AS

Selskapets formål er å ivareta selskapets kraftrettigheter som består av produksjon i egne kraftverk, eierskap i andre selskaper med kraftrettigheter og kraftkontrakter, på en rasjonell bedriftsøkonomisk måte. Selskapet skal også selge strøm til strømkunder som er tilkoblet nettet til søsterselskapet

³ Som nevnt ovenfor er det åtte styremedlemmer i selskapet. I følge vedtektenes §8 «skal selskapets styre ha inntil 8 medlemmer med varamedlemmer». Aksjonæravtalen er ikke blitt endret slik at den harmonerer med vedtektene på dette punktet.

⁴ Hentet fra VOKKS' hjemmeside.

⁵ Fritidsboliger står for ca en firedel av nettkundene.

VOKKS Nett AS. Ifølge proff.no er adm dir i VOKKS AS Arne Nybråten også daglig leder i VOKKS Kraft AS. Selskapet har 3 ansatte (jf proff.no).

Kraftproduksjonen skjer gjennom drift av 8 småkraftverk i Åvellavassdraget, Fallselva, Hunnselva og Stokkelva. Kraftverkene har i sum kapasitet på 16 MW og vil i et normalår produsere 75 GWh, som dekker strømbehovet til 4000 boliger. Produksjonen i 2012 var 89 GWh. Som følge av lave strømpriser gikk omsetning og overskudd betydelig ned fra 2011 til 2012. Omsetningen var i 2012 66,5 mill kr og overskuddet etter skatt var på 2,9 mill kr.

VOKKS Installasjon AS

VOKKS Installasjon AS er en av de største elektroinstallatørene i Oppland fylke. Hovedmarkedet ligger i Etnedal, Nordre og Søndre Land, Gjøvik og Valdres. Selskapet ledes av Stein Arne Saglien og hadde ved utgangen av 2012 26 ansatte. Selskapet omsatte i 2012 for 27,2 mill og hadde et negativt resultat etter skatt på kr 426 000,-. Resultatene i selskapet har svingt de siste årene; 2009 og 2011 ga plussresultater, mens i 2010 og 2012 var det minustall i regnskapene.

Øvrige eierinteresser

VOKKS AS er medeier i Eidsiva bredbånd AS (1,7 pst eierandel). VOKKS står for bygging av fiberanlegg i selskapets forsyningsområde. Bredbåndsanleggene er leid ut til Eidsiva Bredbånd frem til 2050. Ifølge årsrapport for 2012 er satsingen på bredbånd i hovedsak samfunnsøkonomisk begrunnet, samtidig som virksomheten styrker selskapet.

VOKKS AS eier 25 prosent av Synnfjell Øst AS, som ble stiftet i 2005. Selskapet har som formål «*primært å ivareta ansvar og oppgaver knyttet til levering av drikkevann og mottak og behandling av avløp fra planområdene R1-R9 i Synnfjell Øst. Likeledes skal selskapet ha ansvar for å samordne framføring av strøm o.a. infrastruktur.* Øvrige aksjonærer er Synnfjell Dokkføy Utmarkslag BA med 65 prosent og Nordre Land kommune med 10 prosent av aksjene.

Adm dir Arne Nybråten i VOKKS er styreleder i Synnfjell Øst AS, og er ifølge proff.no kontaktperson for selskapet. Selskapet har ingen ansatte. VOKKS AS er i følge proff.no forretningsfører. Synnfjell Øst AS har gått med underskudd i flere år, men viste plussresultat både i 2011 og 2012. Selskapet hadde i 2012 et resultat på 0,5 mill av en omsetning på ca 2,5 mill.

2.2 KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK OG -UTØVELSE

Ifølge VOKKS AS' hjemmeside er eierprioriteringer

- Langsiktighet i eierskap
- Sysselsetting i regionen
- Lokal leverandør av strøm og relaterte tjenester
- Forsyningssikkerhet og beredskap for kommunene
- Gode nok resultater
- Forsiktig utbyttepolitikk

- Hovedkontor i kommunen Nordre Land
- Næringsutvikling i kommunene

Kommunene i Gjøvikregionen lager hvert år en felles eierskapsmelding der alle selskaper kommunene har eierandeler i blir omtalt (med styre/ledelse, formål, eiersammensetning, økonomiske nøkkeltall og vurdering av selskapet mht spesielle utfordringer). Det lages en versjon tilpasset hver kommune, der bare de selskaper hvor vedkommende kommune har eierinteresser blir omtalt. For VOKKS er ikke spesielle forhold trukket fram i meldingen, verken for 2011 eller 2012.

Eierskapsmeldingene blir behandlet i kommunestyrene hvert år. Eierskapsmeldingen for 2012 ble behandlet av kommunestyret i Nordre Land 19.11.2013. Kommunestyret vedtok å be rådmannen følge opp eierskapet i noen utvalgte selskaper. VOKKS AS var ikke blant de selskapene som det ble vedtatt skal følges spesielt opp⁶.

Reviderte vedtekter ble behandlet av kommunestyret 15.6.2010. I den sammenheng ble det lagt fram et notat/saksframlegg utarbeidet av ordfører Alfstad. Her framkommer at det i de siste årene har vært gjennomført eierseminar i tilknytning til generalforsamlingene der formannskapene i de to kommunene har deltatt. I innstillingen fra ordfører ble det foreslått at formålsbestemmelsen i vedtektene skulle endres slik at den reflekterer pkt 2 i aksjonæravtalen (partenes målsetning med selskapet). Vedtektene slik de ser ut etter endringen er referert foran i kapittel 2.1.

I den samme innstillingen ble det foreslått at kommunestyret fortsatt skal anbefale de tre politisk valget styremedlemmene, to fra Nordre Land og én fra Etnedal. I tillegg ble det tatt til orde for at det skal velges tre styremedlemmer til, i utgangspunktet to fra Nordre Land og én fra Etnedal. Disse foreslås for generalforsamlingen av en valgkomité bestående av ordførerne i de to eierkommunene. I innstillingen til kommunestyret pekes det blant annet på at det er behov for ulik kompetanse i et styre, og at sammensetningen av styret må «*være slik at behovet for ulik kompetanse dekkes*».

Kommunestyret sluttet seg enstemmig til innstillingen. I kommunestyrebehandlingen ble det i tillegg enstemmig vedtatt at «*De 3 styremedlemmene som innstilles fra valgkomiteen som hovedregel skal velges blant kommunestyrerepresentantene fra de to eierkommunene.*»

Når det gjelder VOKKS sin virksomhet utenfor sitt kjerneområde, jf eierskapet i Synnfjell Øst AS, har det slik vi forstår ikke vært noen diskusjoner angående VOKKS' eierskap i dette selskapet, i hvert fall ikke på politisk nivå. I følge ordfører Alfstad har eiermøtene i VOKKS av og til berørt dette eierskapet, uten at det har vært stilt kritiske spørsmål til det.

⁶ Kommunestyret vedtok i møte 19.11 å be rådmannen følge opp eierskapet i følgende selskaper:

- Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS hvor det avholdes eierskapsmøte i januar 2014
- Synnfjell Øst AS hvor det avholdes eiermøte i løpet av 1.kvartal 2014
- I/S Vinjarmoen
- GLT Avfall IKS
- Topro AS

2.3 INNHOLDET I DEN OBLIGATORISKE EIERSKAPSKONTROLLEN

Selskapskontroll består av en obligatorisk del – eierskapskontroll - og en frivillig del - forvaltningsrevisjon. Hvorvidt selskapskontrollen også skal omfatte forvaltningsrevisjon er det opp til kontrollutvalget å ta stilling til. Nedenfor vil vi gå litt nærmere inn på hva eierskapskontrollen innebærer.

Eierskapskontrollen skal vurdere hvorvidt kommunen fører kontroll med sine eierinteresser.

- Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
- Er rutinene gode nok og blir de fulgt?

Eierskapskontrollen skal vurdere om kommunens eierinteresser utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse. I veilederen tas det til orde for at eierskapskontroll ikke kan begrenses til kun å gjelde eierne, og helt utelate selskapets disposisjoner. Dette grunngis med at godt eierskap måles gjennom hvor godt selskapet drives, og det arbeider ut fra eiernes intensjoner. På den annen side vil ikke eierskapskontrollen kunne gå særlig dypt. Det går et grensesnitt mellom eierskapskontroll på den ene siden, og forvaltningsrevisjon på den andre mao *“systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger”* (Kommuneloven § 77, nr 4). Grenseflaten er ikke klar, og det utføres i praksis en rekke kontroller som kombinerer elementer både fra eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon (jf Kontrollutvalgsboken). En praktisk konsekvens er at det kan reises spørsmål ved hvem som kan utføre selskapskontrollen, ettersom forvaltningsrevisjon må utføres av revisor (jf Selskapskontroll – fra a til å - “Praktisk veileder”).

Som vedlegg til veilederen ligger maler for egenerklæring fra hhv styret og eierrepresentantene i det kontrollerte selskapet, forslag til kontrollskjema for daglig leder, samt oppsett for brev til selskapets revisor. I egenerklæringene stilles det en rekke spørsmål knyttet til styring og oppfølging av styret og ledelsen i selskapet, mens det i forslaget til kontrollskjema bl.a gjennomgås avtalemessige, juridiske og økonomiske forhold knyttet til driften (i alt 38 punkter). Opplegget som skisseres kan oppfattes som generelt i den forstand at ikke alle spørsmål/temaer er aktuelle for alle selskaper, bl.a avhengig av størrelse, organisering, etc.

3 VURDERING I FORHOLD TIL EN MULIG SELSKAPSKONTROLL

3.1 BØR DET GJENNOMFØRES ET PROSJEKT?

Følgende forhold taler etter vårt syn for å foreta en selskapskontroll rettet mot VOKKS AS:

- Selskapet er prioritert i Plan for selskapskontroll 2012-2015.

- Selskapet forvalter betydelige verdier i kraft av kapital, arbeidsplasser, energileverandør og for øvrig som bidragsyter til lokalt/regionalt næringsliv. Selskapet representerer sannsynligvis den største pengemessige verdien for Nordre Land kommune (utenom kommunens egen virksomhet).
- Selskapet ikke vært gjenstand for selskapskontroll tidligere (jf ordfører Alfstad).

Følgende forhold taler etter vårt syn **mot** å foreta en selskapskontroll rettet mot VOKKS AS:

- Kommunestyret har ikke pekt ut VOKKS med hensyn til oppfølging av kommunens eierskap i selskapet.

Med de begrensede ressurser kontrollutvalget har, må en evt selskapskontroll i VOKKS vurderes opp mot andre prioriteringer i plan for selskapskontroll (jf kap 1.1). Dette er et generelt poeng, og vi har ikke gjort noen slik vurdering i denne foranalysen.

3.2 MULIGE INNFALLSVINKLER OG PROBLEMSTILLINGER

Nedenfor skisserer vi noen mulige problemområder/innfallsvinkler til en selskapskontroll i VOKKS AS.

a) «Standard» eierskapskontroll i henhold til Kommunerevisorforbundets veileder

Dette innebærer at det lages et opplegg for eierskapskontroll etter forbilde fra Kommunerevisorforbundets veileder, der det gjøres en praktisk tilpasning i forhold til selskapets størrelse og organisering.

For å vise hvordan en slik innretning av selskapskontrollen kan se ut, så har vi vedlagt en egenerklæring utarbeidet for selskapskontroll i et selskap som ble undersøkt i 2012. I tillegg ble det laget et opplegg for intervju av daglig leder som følger opp mange av de samme temaene.

Problemstillingene kan med et slikt utgangspunkt se om lag slik ut:

- Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?

- Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
- Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?

- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Egenerklæring og opplegg for intervju av daglig leder vil måtte «skreddersys» den aktuelle selskapskontrollen. Foreløpig tenker vi at det er aktuelt å gå inn på

- fullmakter og regnskapsrutiner.

- hva som er gjort av risikovurderinger.
- om styrerepresentantene har andre goder enn vanlig godtgjørelse.
- om selskapet støtter ulike «gode» offentlige prosjekter.

Revisjonskriteriene for et prosjekt med dette utgangspunkt hentes blant annet fra lov om aksjeselskaper og regnskapsloven. I utgangspunktet ser vi for oss å begrense kontrollen til morselskap/konsernleddet, og at vi ikke eksplisitt går inn i datterselskapene.

b) Selskapets virksomhet

Vi tenker her særlig på eierengasjementet i Synnfjell Øst, og på datterselskapet VOKKS Installasjon AS.

Når det gjelder Synnfjell Øst kan problemstillingen gå ut på om engasjementet i selskapet (der VOKKS både står som forretningsfører og adm dir i VOKKS er styreleder/kontaktperson i selskapet) er i tråd med vedtektene i VOKKS.

Når det gjelder VOKKS Installasjon er dette et 100 prosent offentlig eid selskap som driver i konkurranse med private. Koblingen mellom eierselskap som er offentlig eid, og der store deler av inntektene kommer fra monopolvirksomhet, og dette datterselskapet kan ha problematiske sider.

En gjennomgang av problematikken kan ta utgangspunkt i KS' Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll med kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak, nr 5 («Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet»). Her heter det at «Selskaper som opererer med konkurransevirkosomhet i tillegg til monopolvirkosomhet, bør som hovedregel skille ut virksomheten for å unngå mistanke om muligheten for rolleblanding og kryssubsidiering. Organiseringen av konkurranseutsatt virksomhet bør så langt mulig være ledelsesmessig, personalmessig og fysisk atskilt fra monopolvirkosomheten.» I utdypingen av anbefalingen så heter det at «Utskilling i egne selskaper må skje på en måte som gjør at selskapene er utsatt for samme driftsrisiko som private. Slik unngår man mistanke om ulovlig offentlig støtte, kryssubsidiering og annen misbruk av markedsrett.»

Problemstillingene kan med et slikt utgangspunkt kan f.eks være:

- Er VOKKS' engasjement i andre selskaper i tråd med vedtektene?
- Er det foretatt en tilstrekkelig avgrensning mellom de deler av VOKKS-konsernet som har monopol for sine områder mot de konkurranseutsatte deler av konsernet?

Vedtektene til VOKKS AS, aksjonæravtale og KS' anbefalinger vil utgjøre revisjonskriterier i et eventuelt prosjekt med disse problemstillingene. I tillegg vil vi se på om regelverket som begrenser muligheten for offentlig støtte (herunder kryssubsidiering) kan være relevant i denne sammenheng.

c) Oppfølging av roller

Vi tenker her spesielt på sammensetningen av styret i VOKKS AS, hvor styrevervene (foruten de ansattes representanter) innehas av aktive politikere fra Nordre Land og Etnedal, og spesielt at leder/nestleder utgjøres av de to ordførerne i kommunene.

I den nevnte anbefaling fra KS sies det i nr 9⁷ at «*Det er eiers ansvar å sørge for at styret sammensettes og gis de nødvendige styringsrammene for å utøve sitt virke som et profesjonelt organ. Et profesjonelt styre som kollegium består av personer med egnede personlige egenskaper som utfyller hverandre kompetansemessig.*» I utdypingen heter det at «*Å påta seg et styreverv i et aksjeselskap eller interkommunale selskap, er et personlig verv. Det betyr at man ikke representerer verken partier, kommunen eller andre interessenter, men ivaretar bedriftens interesser på best mulig måte sammen med resten av styret og ut fra selskapets formål. Det følger naturlig av at profesjonelt eierskapet utøves gjennom eierorgan.*»

Det følger av ovenstående blant annet at styrerepresentantene skal ha selskapets interesser for øye, og at eierne ikke skal drive eierstyring gjennom eventuelle styreverv, men via generalforsamlingen. Det følger av aksjeloven at styret har et tilsynsansvar: *Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig* (§ 6.11).

Politikerne sitter «tett på» i VOKKS, ved at politikere utgjør alle styreplasser bortsett fra ansattrepresentantene. Spørsmålet er blant annet om de kan ivareta alle styrets roller på en fornuftig måte, f.eks. kontrollfunksjonen? Dessuten kan det være vanskelig å håndtere saker vedrørende VOKKS i kommunestyret på grunn av inhabilitet.

KS' anbefaling nr 14, *Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene*, lyder slik: «*Det er opp til hvert enkelt eierorgan (representantskap/generalforsamling) å avgjøre hvilken type kompetanse et styre skal ha. I utgangspunktet anbefales det å unngå situasjoner der styrets medlemmer jevnlig blir vurdert i forhold til forvaltningslovens regler om habilitet og derfor kritisk vurderer bruken av ledende politikere i selskapsstyrene. Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter, og at kommunestyret oppretter en valgkomité som innstiller til det organ som skal velge styrerepresentanter.*»

Endringene i forvaltningsloven som trådte i kraft fra 1. november 2011 førte til at ingen kommunalt ansatte eller folkevalgte skal håndtere saker i kommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem. Dette gjelder også der selskapene er fullt ut offentlig eide (hentet fra utdypingen av anbefaling nr 14). Det understrekes i tilknytning til anbefalingen at politisk deltakelse i styrene generelt vil være tillatt og at politisk kompetanse i mange virksomheter kan være viktig for selskapsstyrene.

Problemstillingene kan med et slikt utgangspunkt se om lag slik ut:

- Hvordan er sammensetningen av styret i VOKKS AS og datterselskaper i lys av vedtekter, aksjelovgivning og KS' anbefalinger.

⁷Nr 9 Eiers krav til profesjonelle styreverv i kommunal sektor.

- Hvordan blir saker angående VOKKS-konsernet håndtert i politiske organer, jf bestemmelsene om habilitet i forvaltningsloven.

Som det framgår ovenfor vil vedtekter, aksjelov, forvaltningslov og KS' anbefalinger hovedsakelig danne utgangspunkt for revisjonskriterier.

3.3 KOSTNADSRAMME OG FRAMDRIFT I EN EVENTUELL SELSKAPSKONTROLL

Etter vår oppfatning bør det kunne være aktuelt å forfølge alle de tre innfallsvinklene foran, men vi vil anta at økonomiske rammer kan være begrensende. I utgangspunktet tror vi at prosjekt a) vil være det mest omfattende, mens prosjekt b) og c) både har et mer oversiktlig fakta- og kriteriegrunnlag. Vi vil foreløpig antyde en økonomisk ramme for et prosjekt med utgangspunkt som nevnt i a) til ca kr 150 000,-, mens de to øvrige kan ligge på om lag 50 – 100 000,- hver. Endelig kostnadsramme vil komme fram i en eventuell prosjektplan.

Vi vil utarbeide problemstillinger i en prosjektplan dersom kontrollutvalget vil gå i gang med en selskapskontroll med utgangspunkt i ett eller flere av de nevnte temaene. Vi legger til grunn at en eventuell selskapskontroll, vil kunne slutføres i løpet av 2014.

REFERANSER

Kommunal- og regionaldepartementet (2011): *Kontrollutvalgsboken – Om kontrollutvalgets rolle og oppgaver.*

Kommunenenes Sentralforbund (2011): *Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll med kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak.*

Kommunene i Gjøvik-regionen: Eierskapsmelding 2011.

Kommunene i Gjøvik-regionen: Eierskapsmelding 2012.

Norges Kommunerevisorforbund (2010): *Selskapskontroll – fra a - å – «Praktisk veileder».*

Nordre Land kommune (2010): *VOKKS AS – Eierskap.* Saksinnstilling og vedtak, sak 37/10, 15.6.10.

VOKKS AS: Årsmelding 2012.

VOKKS AS: Hjemmeside, vokks.no.

VOKKS AS: *Vedtekter for VOKKS AS.* Vedtatt i generalforsamling 29.06.2010.

VOKKS AS: *Aksjonæravtale mellom Nordre Land kommune og Etnedal kommune* (udatert)

VEDLEGG

Egenerklæring – styret i Selskapet AS

For å gjennomføre kontrollen på en effektiv måte, ber vi om at styreleder på vegne av styret i selskapet besvarer spørsmålene i dette skjemaet. Dersom vi har behov for å få utdypet enkelte forhold, vil dette bli tatt opp i intervju med styreleder. Vi kommer i så fall tilbake til tidspunkt for intervju.

1 Selskapsforhold

1. Hvilke eierrepresentanter følger opp eierskapet til virksomheten? Eierne og styret har jo ulike roller. Hvordan håndteres det når de fremste eierrepresentantene sitter sentralt i styret?

1.1 *Er det utarbeidet rutiner for rapportering til eierne av virksomheten?*

1.1.1 Hvor fremkommer det bestemmelser og/eller krav om rapportering?

1.1.2 Beskriv kort hvordan det blir rapportert, hvem det blir rapportert til og hvor ofte det rapporteres?

1.2 *Har eierne definert strategier og / eller retningslinjer for:*

1.2.1 Styret? (Legg ved kopi)

1.2.2 Daglig leder / administrasjonen? (Legg ved kopi)

1.3 *Hvilke målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer forholder styret seg til? (særlig viktig er etiske retningslinjer.)*

1.4 Er det gjennomført risikovurderinger / -evalueringer av virksomheten mht.:

1.4.1 Drift

1.4.2 Økonomi

1.4.3 Misligheter

Hvordan praktiseres oppfølgingen av datterselskapene?

1.5 Gjennomføres det evaluering av styrets arbeid? Hvis ja; Beskriv kort hvordan evalueringen gjennomføres?

1.6

2 Avtalemessige forpliktelser

2.1 Hvordan er Selskapet forsikret?

2.1.1 Er det etablert styreansvarsforsikring?

2.1.2 Hvilke andre forsikringer har selskapet?

3 Juridiske forhold

3.1 Er Selskapet etter styrets oppfatning omfattet av regelverket for offentlige anskaffelser?

3.1.1 Hvis ja; Hvordan følger selskapet opp regelverket?

3.2 Er Selskapet etter styrets oppfatning omfattet av offentliglova?

3.2.1 Hvis ja; Hvordan følger selskapet opp regelverket?

3.3 Hvordan praktiserer styret og daglig leder forhold knyttet til inhabilitet og / eller nærstående parter?

3.4 Hva gjør styret for å følge opp at selskapet etterlever bestemmelser knyttet til helse, miljø og sikkerhet?

3.5 Er styret kjent med om det er begått irregulære eller straffbare forhold relatert til Selskapet sin virksomhet?

4 Organisatoriske forhold

4.1 Hvordan praktiserer styret oppfølgingen av daglig leder i Selskapet? Gi en kort beskrivelse av hvordan oppfølgingen skjer.

4.2 Er det utarbeidet retningslinjer eller instruks for daglig leder? (Legg ved kopi)

4.3 Hvilke fullmakter knyttet til drift av selskapet er gitt internt i Selskapet?

4.3.1 Hvilke fullmakter har daglig leder?

4.3.2 Er det gitt fullmakter til andre ansatte i selskapet?

5 Økonomiske forhold

5.1 Planlegging

5.1.1 Hvilke planer har selskapet utarbeidet for 2011 og 2012?

5.1.2 Hvilke aktivitetsplaner har Selskapet utarbeidet?

5.2 Økonomistyring

5.2.1 Har selskapet utarbeidet planer og/eller retningslinjer for økonomistyring? Beskriv kort hvilke og hva de innebærer.

5.2.2 Beskriv økonomisk rapportering fra selskapet til styret? Hvordan og hvor ofte gjennomføres rapporteringen?

5.2.3 Hva rapporteres til styret og hvor ofte rapporteres det til styret?

5.2.4 Er det utarbeidet finansiell strategi for Selskapet? Beskriv kort hovedtrekkene i den finansielle strategien.

5.3 Har virksomheten etablert rutiner for avvikshåndtering? Hvis ja; Beskriv kort.

5.4 Har virksomheten etablert rutiner for varsling i samsvar med arbeidsmiljølovens bestemmelser?

5.5 Revisjon

5.5.1. Hvilken godtgjøring mottar revisor? Alternativt kan det vises til note i årsregnskapet, som i tilfelle vedlegges. (Skjønner ikke hvorfor dette er viktig.)

5.5.2 Utfører revisor oppgaver utover lovbestemt revisjon? I tilfelle hvilke?

5.5 Styrets arbeid

5.5.1 Hvilken godtgjøring / honorar mottar styret, og hvem fastsetter godtgjøringen til styret? Alternativt kan det vises til note til årsregnskapet, som i tilfelle vedlegges.

5.5.2 Har styret registrert seg i KS styrevervregister (www.styrevervregisteret.no)

5.5.3 Gi en oversikt over lønn og godtgjøring til ledende ansatte. Alternativt kan det vises til note for årsregnskapet, som i tilfelle vedlegges.

5.5.4 Når behandlet styret årsregnskapet for 2011 (2012?)? Kopi av årsregnskapet legges ved. Har du eventuelle kommentarer til årsregnskapet eller behandlingen?

5.6.5 Når fikk styret sist fremlagt regnskapsoversikt fra selskapet? Kopi av siste perioderegnskap legges ved. Har du eventuelle kommentarer til perioderegnskapet?

6 Øvrige forhold

Dersom styret v/styreleder har opplysninger som er relevant for selskapskontrollen, og som ikke fremkommer ovenfor, ber vi om at disse skrives inn nedenfor.

_____ den _____
Sted Dato

Styreleders signatur

Nordre Land kommune**STATUS FOR PLANLEGGING AV FELLES
REVISJONSPROSJEKT - EIERSTYRING I GJØVIK-REGIONEN**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2012-2015

Vedlagt:

Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Det tas til orientering at de øvrige kontrollutvalgene i kommunene i Gjøvikregionen tar stilling til invitasjonen fra Nordre Land kommune i løpet av februar 2014.
2. Under forutsetning av positiv tilbakemelding fra alle kontrollutvalgene i kommunene i Gjøvikregionen bes Innlandet Revisjon IKS om å lage en prosjektplan for gjennomføring av revisjonsprosjektet.

SAKSOPPLYSNINGER:**Fakta:**

Saken er en oppfølging av vedtak i kontrollutvalget i møte den 17/6-13 (sak 24/13 – Oppfølging av plan for selskapskontroll 2012-2015):

1. *Kontrollutvalget ønsker å prioritere selskapskontroll og temaet "eierstyring" i det videre arbeidet med planlegging av et eventuelt revisjonsprosjekt.*
2. *Med bakgrunn i at kommunestyret i alle kommunene i Gjøvik-regionen har vedtatt like retningslinjer for sin eierskapspolitikk, ligger det til rette for en felles evaluering av etterlevelsen av disse retningslinjene i de fem kommunene.*

- 3. Kontrollutvalget i Nordre Land kommune ber sekretær ta kontakt med kontrollutvalgene i de fire andre kommunene i Gjøvikregionen og undersøke interessen for å gjennomføre en felles kontroll med etterlevelsen av den vedtatte eierskapspolitikken i de fem kommunene.*

Vedr. oppfølging av vedtakets pkt. 3:

Forslaget om et felles revisjonsprosjekt er ikke behandlet i alle kontrollutvalgene i Gjøvikregionen enda. Derimot er signalene som er gitt muntlig positive. Det er lagt opp til at alle kontrollutvalgene realitetsbehandler forslaget om felles revisjonsprosjekt senest på første møte i 2014.

Kontrollutvalget i Vestre Toten kommune og kontrollutvalget i Gjøvik kommune har behandlet saken og ønsker å delta i et fellesprosjekt. Under gjengis vedtakene i de to utvalgene:

KU Vestre Toten (vedtak 23/9-13):

Kontrollutvalget er positiv til initiativet fra kontrollutvalget i Nordre Land kommune om et samarbeid mellom kontrollutvalgene i Gjøvikregionen om en revisjon av kommunenes etterlevelse av den vedtatte eierskapspolitikken. Under forutsetning av likelydende vedtak i alle de fem kommunene bes Innlandet Revisjon IKS om å lage en prosjektplan for gjennomføring av revisjonsprosjektet.

KU Gjøvik (vedtak 13/12-13):

Kontrollutvalget tar invitasjon fra andre kontrollutvalg i Gjøvikregionen til orientering, og er positiv til å delta i et fellesprosjekt der formålet er å evaluere etterlevelsen av kommunenes likelydende eierskapspolitikk. Innlandet Revisjon IKS bes om å utarbeide en prosjektplan på området, under forutsetning av deltakelse av alle kontrollutvalgene i Gjøvikregionen.

Kontrollutvalget i Østre Toten kommune og kontrollutvalget i Søndre Land kommune behandler saken i sitt møte i februar 2014.

Vurdering:

Med utgangspunkt i den positive innstillingen fra de øvrige kontrollutvalgene foreslås at også kontrollutvalget i Nordre Land kommune bestiller en prosjektplan dersom alle øvrige kontrollutvalg blir med. Da slipper man evt. forsinkelse mht. ny behandling i kontrollutvalget i Nordre Land.

Det må vurderes om man kan koble sammen et fellesprosjekt omkring etterlevelse av eierstyring generelt, med ønsket om å se på eierstyringen i VOKKS AS spesielt. Det vises her til forrige sak. Også flere av de andre kommunene i Gjøvikregionene har enkeltelskaper de ønsker belyst mht. eierstyring. Dette drøftes nærmere i møtet.

Nordre Land kommune

UTVIKLING AV NORDRE LAND-SKOLEN OG GRUNNSKOLEPOENG

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Utviklingsrapport for Nordre Land-skolen 2013

Vedlagt:

Nei (ettersendes, evt. deles ut i møtet)

FORSLAG TIL VEDTAK:

Rådmannens presentasjon av utviklingen Nordre Land-skolen 2013 generelt, og utviklingen i grunnskolepoeng spesielt, tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av sak i kontrollutvalgets møte den 17/6-13 der rådmannen og skolerådgiver presenterte utviklingsrapport (tilstandsrapport) for Nordre Land skolen og svarte på spørsmål. Noen av hovedtemaene som ble berørt under orienteringen var:

- Hovedtrekkene fra elevundersøkelsen (våren 2012)
- Spesialundervisning og tilpasset opplæring
- Utviklingsarbeid (kvalitetssystem, kompetanseheving for ansatte mv)
- Ungdomsskolesatsinga (jf. stortingsmelding 22 - 2010/2011)
- Utviklingen i grunnskolepoeng

Kontrollutvalget fattet slikt vedtak i saken:

- 1. Rådmannens presentasjon av utviklingsrapport (tilstandsrapport) for Nordre Land-skolen 2012 tas til orientering.*
- 2. Kontrollutvalget vil uttrykke bekymring for utviklingen i oppnådde grunnskolepoeng (mål for det samlede læringsutbytte for elever som sluttvurderes med karakterer i ungdomsskolen). Kommunens grunnskolepoeng har vært synkende de siste fem årene, og kommunen er for skoleåret 2011/2012 blant de dårligste i landet. Kontrollutvalget ønsker å bli orientert om resultatene for inneværende skoleår så snart disse foreligger.*

Grunnskolepoeng for 2013 var opprinnelig planlagt presentert i kontrollutvalgets møte i desember 2013. Etter avtale ble saken utsatt til møtet i februar 2014. Bakgrunnen for dette er at man da er kommet langt med ny årsrapport/utviklingsrapport for Nordre Land skolen 2013, og at dette vil bidra til en mer helhetlig presentasjon av utviklingen i Nordre Land-skolen.

Med bakgrunn i dette er rådmannen invitert til å presentere utviklingen i Nordre Land-skolen generelt og utviklingen i grunnskolepoeng spesielt.

Utviklingsrapport for Nordre Land-skolen 2013 forelå ikke ved utsending av sakspapirene til kontrollutvalgets møte.

Nordre Land kommune**REGNSKAPSREVISJON: STATUS FOR REVISJON AV
KOMMUNEREGSKAPET FOR 2013**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Forskrift om kontrollutvalg
2. Veileder vedr. kontrollutvalgets tilsynsansvar overfor regnskapsrevisor (Norges Kommunerevisorforbund, 2010)
3. Inngått oppdragsavtale m/revisor

Vedlagt:

Nei
Nei
Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

Revisors informasjon om status i arbeidet med revisjon av kommuneregnskapet for 2013 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

I tråd med avtale og fast praksis er Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor invitert til å orientere om status og fremdrift for arbeidet med revisjon av kommuneregnskapet.

Kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver mht. regnskapsrevisjonen:

Kontrollutvalgets hovedoppgave med regnskapsrevisjon er i henhold til § 6 i forskrift om kontrollutvalg:

”å påse at kommunens årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruksjer, eller avtaler med revisor.

For å holde seg ”løpende oppdatert” mv. er det etablert praksis med minimum tre samtaler med revisor i løpet av året:

1. Presentasjon av revisjonsplan/-strategi (normalt september)
2. Statusrapport (normalt februar)
3. Årsavslutning og presentasjon av revisjonsberetningen (normalt april)

Hyppighet på kommunikasjonen og innholdet i samtalen følger anbefalingen/veilederen på området, Norges Kommunerevisorforbunds din veileder om kontrollutvalgets tilsynsansvar overfor regnskapsrevisor.

Inngått avtale med revisor:

Det er stilt krav/forventninger til statusrapporteringen i oppdragsavtalen som er inngått mellom kontrollutvalget og revisor. Forventningene er formulert slik, jf. vedlegg 1 til avtalen:

- Formål/resultatkrav:
Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap gjennomføres på en betryggende måte.
- Statusrapporteringen skal omfatte:
 - Gjennomførte revisjonsaktiviteter og resultatet av disse
 - Revisjon av internkontrollen, herunder kartlegging, testing og vurdering av rutiner og prosesser
 - Status for risikofaktorer til oppfølging jf. revisjonsplanen
 - Oppfølging av nummerert brev
 - Eventuelle vesentlige endringer i revisjonsplanen
 - Fremdrift i revisjonsarbeidet
 - Orientering om kommunikasjon mellom revisor og kommunen
 - Vesentlige endringer i aktuelle regelverk.
- Strukturert orientering med muligheter for dialog med kontrollutvalget.

Faser i revisjonsarbeidet:

Regnskapsrevisjonen kan inndeles i tre faser:

1. I **planleggingsfasen** (ca. mai - september) vurderes de største regnskapspostene ut fra risiko- og vesentlighetsforhold basert på revisors kunnskap om og erfaring med oppdraget. Her tar revisor stilling til hvordan vi skal utføre revisjonen for å kunne bekrefte at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. I planen inngår også hvordan den økonomiske internkontrollen skal gjennomgås og eventuelt testes. I tillegg til den rent økonomiske virkningen av eventuelle feil, søker man også å ta hensyn til allmennhetens behov for informasjon knyttet kommunens årsplan og årsbudsjett. Revisjonsplan/-strategi presenteres for kontrollutvalget.
2. I **gjennomføringsfasen** (ca. september - februar) kartlegges og vurderes normalt internkontrollen først. Revisjon som direkte gjelder bekreftelse av regnskapsposter, gjøres gjerne etterpå og normalt mot slutten av året i forbindelse med regnskapsavslutningen. Kontrollutvalget informeres om arbeidet (statusrapportering).
3. I **avslutningsfasen** (ca. februar - april) utføres kontroller rettet mot årsavslutningen og det konkluderes det på utført arbeid, herunder hvorvidt det er utført tilstrekkelig revisjon. Revisjonsberetning avlegges (frist 15/4). Ofte lages det også et årsavslutningsbrev til rådmannen. Revisor deltar i forbindelse med kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet og presenterer revisjonsberetningen og de avsluttende konklusjonene.

Nordre Land kommune**ÅRSRAPPORT OG AVREGNING 2013 FRA INNLANDET
REVISJON IKS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Årsrapport 2013 fra Innlandet Revisjon IKS (brev av 13.01.14 til kontrollutvalget)
2. Avregning av total ressursbruk for revisjon 2013 (brev av 15.01.143 fra Innlandet Revisjon IKS til kontrollutvalget)

Vedlagt:

- Vedlegg 1
Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

Årsrapport 2013 og avregning av total ressursbruk for revisjon for 2013 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

I tråd med avtale og fast praksis fremlegges herved:

- Årsrapport 2013 fra Innlandet Revisjon IKS (oversikt over tidsbruk for året m/kommentarer)
- Avregning for 2013 fra Innlandet Revisjon IKS (økonomisk oppgjør for fjoråret, avregning av faktisk tidsbruk mot budsjettert/a-konto)

Den vedlagte årsrapporten (vedlegg 1) viser at det for 2013 er benyttet/fakturert totalt 870 timer. Dette er 90 timer mindre enn budsjettert, noe som representerer en besparelse på totalt kr. 78 180 (jf. avregningen/vedlegg 2). Besparelsen skyldes i hovedsak at det er bestilt/brukt mindre tid til forvaltningsrevisjon enn budsjettert.

Innlandet Revisjon IKS

Gjøvik, 13.01.2014

J.nr./Referanse: 2014-23/HHO/RG/BH

Til Kontrollutvalget i Nordre Land kommune
v/sekretariatet

Årsrapport 2013

Det vises til oppdragsavtalen pkt. 4.5. Innlandet Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget på samme nivå som oppdragsavtalen per 30.04., 31.08. og 31.12. Rapporten skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Nedenfor følger oversikt over ressursbruk for 2013.

	OPPDRAGS		FORBRUK		Differanse	
	AVTALE		PER		31.12.2013	
	Timer	Pris	Timer	Pris	Timer	Pris
REGNSKAPSREVISJON						
Revisjon av årsregnskapet	445	790	459	790	-14	790
Attestasjoner og revisjonsuttalelser	110	790	110	790	0	790
Revisjon av overformynderiet	15	790	36	790	-21	790
Veiledning og bistand	30	790	40	790	-10	790
SUM REGNSKAPSREVISJON	600	790	645	790	-45	790
BESTILTE TJENESTER						
Bestilte mindre undersøkelser	25	880	21	790	4	90
Forvaltningsrevisjon	300	880	174	920	126	-40
Selskapskontroll		880	0	0	0	
SUM BESTILTE TJENESTER	325	880	195		130	
Møter i KU og KST	35	880	30	880	5	880
SUM TIMER	960		870		90	

Hovedkontor:
Postadr.: Postboks 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Teknologivn. 6
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
www.irev.no
Besøksadresse:
Kirkeg. 76, 2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

Kommentarer vedr. regnskapsrevisjon

Totalt forbruk for 2013 er som tidligere varslet litt over periodisert oppdragsavtale. Merforbruk vedrørende Revisjon av årsregnskapet er lavere enn tidligere varslet, men oppveies delvis av merforbruk vedrørende Veiledning og bistand. Merforbruk Revisjon av overformyndieret skyldes at det i oppdragsavtalen ikke var tatt høyde for revidering av regnskapet for 1. halvår 2013 i tillegg til regnskapet for 2012.

Tilsvarende forbruk i 2013 for regnskapsrevisjon var 644 timer.

Det er ingen nummererte brev til oppfølging.

Kommentarer vedr. forvaltningsrevisjon

Prosjekt - Forvaltningsrevisjon	Forbruk hele 2013			Sum over alle år. Totalt forbruk /prognose. (Prisnivå 2013)			Kommentar
	Kroner	Timer	Pris	Kroner	Timer	Pris	
10209 Oppfølging av politiske vedtak	160310	174	920	160310	174	920	Prosjektet er avsluttet og rapport ble lagt fram for KU i desember. Som omtalt i 2. tertial er det brukt flere timer enn anslått (som var 100 timer) på å gjøre ferdig rapporten. Det er brukt 27 timer til planlegging, prosjektplan mv og 147 timer til gjennomføring.
Totalt	160080	174	920	160080	174	920	

Ramme til FR 2013	264000	300	880
-------------------	--------	-----	-----

Med hilsen

Bjørg Hagen
Daglig leder

Innlandet Revisjon IKS

Lillehammer, 15.01.14
 J.nr./Referanse: 2014-036/BH

Til
 Nordre-Land kommune
 v/Kontrollutvalget

Avregning av total ressursbruk for revisjon 2013

Selskapsavtalen for Innlandet Revisjon IKS fastsetter prinsipp for prising og fakturering. I avtalens § 5 heter det følgende:

"Selskapet skal fakturere sine tjenester ut i fra reelt medgått ressursbruk på det enkelte oppdrag. Regnskapsrevisjon (inkl. attestasjoner/bekreftelser), forvaltningsrevisjon og veiledningstjenester m.v. skal forhåndsavtales med den enkelte deltaker i en oppdragsavtale. Selskapet skal alltid operere med en timesats som gjør at selskapet over tid ikke er egnet til å gå med overskudd (selvkostprinsipp)."

Selskapets representantskap har fastsatt timepriser for 2013 til:

Regnskapsrevisjon,	kr 790
Forvaltningsrevisjon, revisor	kr 790
Forvaltningsrevisjon, oppdragsansvarlig	kr 960

Oppdragsavtalen med kommunene og fylkeskommunen regulerer tidspunkt og måte for avregning. Avregningen skal spesifiseres for utførte tjenester iht. faktisk tidsforbruk og eventuelle tillegg for kjøpte tjenester.

Avregningen for Nordre-Land kommune viser følgende tidsforbruk, timepriser og revisjonskostnader i 2013:

	Timer	Timepris	Sum
Regnskapsrevisjon	459 timer	790	362610
Attestasjon, overformynderi og veiledning	186 timer	790	146940
Forvaltningsrevisjon	174 timer	920	160080
Selskapskontroll	0 timer	0	0
Bestilte undersøkelser	21 timer	790	16590
Møter	30 timer	880	26400
Sum	870 timer		712620

Hovedkontor:
 Postadr.: Serviceboks
 2626 Lillehammer
 Tlf 61289080 Fax 61289081
 E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
 Teknologivn. 6
 2815 Gjøvik
 Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
 www.irev.no
 Besøksadresse: Kirkeg. 76
 2609 Lillehammer
 Org. nr. 987769386MVA
 Bank 16041146927

Betalt à konto gjennom året	790800
Kostnader til revisjon i 2012	712620
Differanse	78180

For mye betalt vil bli trukket fra på à kontobeløpet for andre tertial 2014.

Med hilsen

Bjørg Hagen
Daglig leder

Kopi til: Rådmannen

Nordre Land kommune**KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2013**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Forslag til kontrollutvalgets årsrapport for 2013

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:**INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:**

Kontrollutvalgets årsrapport for 2013 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

I tråd med tidligere praksis har sekretær det laget en årsrapport fra kontrollutvalget til kommunestyret om kontrollutvalgets virksomhet.

Årsrapporten gir en helhetlig oversikt over kontrollutvalgets aktivitet i løpet av fjoråret, og er et ledd i å oppfylle kontrollutvalgets lovbestemte rapporteringsplikt til kommunestyret, jf. forskrift om kontrollutvalg.

Den lovbestemte rapporteringsplikten kan oppsummeres slik:

Oppgave	Rapporteringsplikt til kommunestyret
Regnskapsrevisjon	<ul style="list-style-type: none">• Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader er blitt fulgt opp (forskriftens § 8).

Forvaltningsrevisjon	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse (forskriftens § 11). • Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte (forskriftens § 12).
Selskapskontroll	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om hvilke kontroller som er gjennomført, samt om resultatet av disse (forskriftens § 15).

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Årsrapport 2013

Kontrollutvalgets virksomhet

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver
2. Medlemmer og sekretariat
3. Aktivitet
4. Økonomi
5. Regnskapsrevisjon
6. Forvaltningsrevisjon mv.
7. Selskapskontroll
8. Inngått avtale Innlandet Revisjon IKS og oppfølging av valgt revisor

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver og ansvar fremgår av kommunelovens § 77 med tilhørende forskrift for kontrollutvalg.

Kontrollutvalgets overordnede målsetting kan formuleres som "å bidra til å skape tillit til forvaltningen".

I forskrift om kontrollutvalg (§ 4) er utvalgets alminnelige oppgaver formulert slik:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder å påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

I tillegg fremgår det av lovverket at:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalgets tilsynsoppgaver deles inn i:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll

2. Medlemmer og sekretariat

Kontrollutvalget har i løpet av året bestått av følgende:

Medlemmer	Varamedlemmer
Sp/KrF/H/BL/FrP: Birgit Felde Sevaldrud, leder Linn Haugseth Kind, nestleder	Sp/KrF/H/BL/FrP: 1. Ole Strand 2. Kitty Ryan 3. Hans Kristian Engeseth
Ap/Sv: Kjartan Th. Stensvold Hans Moon Thor Lium	Ap/Sv: 1. Elin Rosenberg 2. Ellen Sogn
Thor Lium gikk bort høsten 2013. Nyvalg ble gjort i kommunestyrets møte 17/12-13. <u>Vedtak:</u> Nytt medlem: Elin Rosenberg Nytt varamedlem: Ottar Rønningen	

Sekretariat:

Forskrift om kontrollutvalg stiller krav om at sekretær for utvalget skal være uavhengig av både kommunens revisor og kommunens administrasjon. Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen har inngått felles avtale om kjøp av sekretærtjenester fra firmaet Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken. Rammeavtalen ble inngått høsten 2010 etter gjennomført konkurranse i tråd med lov om offentlige anskaffelser. Kontrakten løper i 4 år, frem til 15.11.2014, med mulighet for forlengelse ett + ett år.

3. Aktivitet

År	2013	2012	2011	2010	2009
Antall møter	5	6	5	5	5
Antall saker	43	50	33	40	39

4. Økonomi

Kontrollutvalget utarbeider selv forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg § 18. Det er kommunestyret som fastsetter de økonomiske rammene for kontrollutvalgets virksomhet. Nedenfor følger oversikt over kontrollutvalgets budsjett og regnskap siste år:

	Konto	Regn- skap 2013	Budsjett 2013 – kommune -styret	Budsjett 2013 – innstilling fra KU	Regn- skap 2012	Regn- skap 2011
10500	Trekkpliktig godtgjørelse	300			300	
10800	Fast godtgjørelse	21 300	20 000	20 000	15 412	19 652
10801	Møtegodtgjørelse	7 650	7 000	10 000	10 950	5 100
10802	Tapt arb.fortjeneste	18 026	15 000	30 000	15 503	6 248
10990	Arb.giveravgift	6 666	3 610	6 000	5 945	4 371
11000	Kontormateriell og rekvisita	0	0	0	297	0
11001	Aviser/tidsskrifter/faglitteratur	10 500	6 000	9 000	9 500	5 560
11151	Beverting møter	2 007	3 000	3 000	3 210	2 890
11205	Tjenestefrikjøp	0	-	-		11 126
11501	Opplæring/kurs	0	20 000	30 000	18 600	23 300
11600	Kjøregodtgjørelse	559	3 000	2 000	2 276	635
11704	Ikke oppg.pl. reiseutgifter	0	0	0		
12002	IT, programmer, utstyr	0	0	0	3 341	
12 700	Konsulenttjenester ordinær drift (sekretærtjenester)	157 609	160 000	170 000	184 866	186 525
13709	Kjøp av andre tjenester	0	0	0	12 762	2 250
13750	Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS)	712 620	791 000	825 000	589 462	665 483
14290	Momskompensasjon (utgift)	53 355	40 000	42 000	57 316	42 051
17290	Momskompensasjon (inntekt)	- 53 355	- 40 000	- 42 000	- 57 316	-42 051
	Totalt	937 237	1 054 210	1 095 000	872 485	930 340

Kommenar til regnskap/budsjett:

- Kto 13570 Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap:
Differanse mellom budsjett og regnskap på denne posten skyldes i hovedsak at det ble bestilt mindre forvaltningsrevisjon enn budsjettert.
- Forskjell mellom kontrollutvalgets innstilling og vedtatt budsjett:
Det er ikke undersøkt nærmere hvordan differansen mellom kontrollutvalgets innstilling og innlagt budsjett er oppstått (differanse på kr. 40 790).

- Forskjell mellom regnskapsoppsettet og faktisk bokført i kommuneregnskapet:
I kommuneregnskapet periodiseres ikke kostnadene til Innlandet Revisjon IKS, dvs. at avregningen fra selskapet pr. 31/12 tas hensyn til året etter. Dette er det tatt hensyn til i regnskapsoppsettet over, og vil dermed gjøre tallene ikke samsvarer fullt ut med det som er bokført i kommuneregnskapet.

5. Regnskapsrevisjon

Oppfølging av revisjonsarbeidet og tilsyn med revisors faglige arbeid:

Kontrollutvalget skal påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte, jf. § 6 i forskrift om kontrollutvalg. Dette er knyttet til flere forhold:

- at revisjonen skjer i samsvar med lover, regler og god kommunal revisjonsskikk
- at revisor oppfyller krav til uavhengighet og kvalifikasjoner
- at revisjonen følger eventuelle avtaler inngått mellom revisor og kontrollutvalget

Kontrollutvalget ivaretar sitt tilsynsansvar ved å gjennomføre aktiviteter knyttet til oppfølging av revisjonen og revisjonsarbeidet. Dette omfatter:

- revisors uavhengighetserklæring (årlig)
- orientering om kvalitetskontroller hos revisor (forbundsbasert kontroll minimum hvert femte år)
- presentasjon av strategi og plan for revisjonen, samt underliggende risikovurderinger
- presentasjon etter endt interimrevisjon (statusrapport midtveis i revisjonsarbeidet)
- presentasjon av revisjonsberetningen
- gjennomgang/behandling av evt. revisjonsrapporter og nummererte brev

Uttalelse om årsregnskapet:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgis en uttalelse til årsregnskapet, jf. forskrift om kontrollutvalg § 7. Uttalelsen skal følge regnskapssaken til kommunestyret, via formannskapet.

Kontrollutvalget har i løpet av året avgitt uttalelse til følgende regnskaper:

- *Årsregnskapet for Nordre Land kommune for 2012*

Til stede under behandlingen av saken i kontrollutvalget var Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor og administrasjonen v/rådmannen m.fl.

Oppfølging av kommunestyrets merknader:

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til årsregnskapet er blitt fulgt opp (forskriftens § 8).

Det foreligger ingen merknader fra kommunestyret til oppfølging.

6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser

Lovpålagte oppgaver:

- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.
- Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse.
- Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapporter om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker, som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget har laget en plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012-2015. Planen ble vedtatt av kommunestyret høsten 2012. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på ulike sektorer.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

a) Forvaltningsrevisjonsprosjekter:

- **Revisjonsrapport: Oppfølging av politiske vedtak**
(Rapporten konkluderte med at vedtakene som var kontrollert i hovedsak var fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Det ble påpekt noen forbedringspunkter mht. rapportering til politisk nivå om oppfølging av vedtak. Rapporten ble sluttbehandlet i k.styret)

b) Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:

- **Målstyring i Nordre Land kommune** (orientering v/rådmannen)
- **Kommunens praksis ved tildeling av sykehjemsplasser** (rådmannen v/konstituert enhetsleder Omsorg og rehabilitering orienterte)
- **Tilstandsrapport for Nordre Land-skolen 2012** (rådmannen og skolerådgiver presenterte utviklingsrapporten og svaret på spørsmål)
- **Oppfølging av kommunestyrets sak 02/2012 - Makebytte av eiendommer – Vokks Nett AS og Nordre Land kommune** (Rådmannen v/enhetsleder Teknisk drift og eiendom orienterte)
- **Tema: Korrupsjon i kommune-Norge** (drøftet med utg.punkt i håndbok i antikorrupsjonsarbeid for kommuner, utgitt av Transparency International)
- **Orientering om tilsynsrapport – Legemiddelhandsling i Nordre Land kommune (Helsetilsynet, mai 2013)**
- **Misligheter og korrupsjon: Risikovurderinger og holdningsskapende arbeid i Nordre Land kommune** (ordfører og rådmann orienterte og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget)

Oversikt over revisjonsrapporter tidligere år og oppfølgingen av disse:

År	Tema / område	Oppfølging / kommentar
2012	<i>Ingen</i>	
2011	<i>Revisjonsrapporten "Samhandling mellom barnehager og barnevern" (sluttbehandlet i kommunestyret)</i>	Ikke prioritert å følge opp.
2011	<i>Kartleggingsrapport: Ressursbruk til barnehager. (sluttbehandlet i kontrollutvalget)</i>	Rapporten ble oversendt rådmannen til oppfølging og videre bruk i sin interne analyse og diskusjon omkring kommunens barnehagedrift.
2010	<i>Innkjøp (etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser) (sluttbehandlet i kommunestyret)</i>	Kort om rapporten: <ul style="list-style-type: none">• Gjennomført stikkprøve av anskaffelser mellom 100 000 og 500 000.• Gjennomført revisjonsprosjekt med fokus på overordnede rutiner mht overholdelse av lov om offentlige anskaffelser. Positiv konklusjon.• Rapporten er ikke fulgt opp (eget vedtak om oppfølging mht. test av rutiner)
2009	<i>Enkeltvedtak om spesialundervisning – får elevene det de har rett på? (sluttbehandlet i kommunestyret)</i>	Ikke prioritert å følge opp.
2008	<i>(ingen)</i>	-
2007	<i>Etikk i Nordre Land kommune (sluttbehandlet i kommunestyret)</i>	Ikke egnet for oppfølging.

7. Selskapskontroll

Lovpålagte oppgaver:

- Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.
- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Selskapskontrollens obligatoriske del går primært ut på å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon i selskapet

Plan for selskapskontroll:

Kontrollutvalget har laget en plan for selskapskontroll for perioden 2012-2015. Planen ble vedtatt av kommunestyret høsten 2012. Planen er basert på en overordnet analyse av

kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for kontroll med kommunens styring med selskaper (eierskapskontroll), eller med forvaltningen i kommunalt eide selskaper. Følgende områder/tema er prioritert i planen:

- Eierstyring i Nordre Land kommune
- Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS
- VOKKS AS

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Oversikt over kontroller siste årene og oppfølgingen av disse:

År	Tema / selskap	Oppfølging / kommentar
2013	<i>Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS</i>	Ordfører orienterte og svarte på spørsmål fra utvalget. Kontrollutvalget tok informasjonen til orientering og saken ble ikke fulgt opp videre.
2012	<i>(ingen)</i>	Ikke prioritert konkrete kontroller. Gjennomført kartlegging og risikovurdering som ledd i utarbeidelse av ny plan for selskapskontroll 2012-2015.
2011	<i>(ingen)</i>	Ikke prioritert.
2010	<i>(ingen)</i>	Ikke prioritert.
2009	<i>Nordre Land ASVO AS</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Utvalget er blitt orientert om selskapet av daglig leder Jan Olav Jacobsen. • Utvalget besøkte selskapet og fikk en omvisning. • Vedtatt ikke å gjennomføre nærmere kontroller, men vil følge opp selskapets etablering av kvalitets-system (2011).
2009	<i>Eierstyring</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rådmannen orienterte om kommunens arbeid med etablering av prinsipper for eierstyring. Vedtatt å følge opp når disse har fungert en tid.
2008	<i>(ingen)</i>	Ikke prioritert.
2007	<i>GLT Avfall IKS</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Det ble gjennomført et revisjonsprosjekt i samarbeid med kontrollutvalgene i de andre eierkommunene. • Rapporten påpekte flere forhold rettet mot eierstyring og håndtering av regelverket for selvkost. Oppfølging av rapporten er foretatt på ulikt vis over flere år, og oppfølgingspunktene fra rapporten anses i dag å være tilfredsstillende fulgt opp.

8. Inngått avtale med Innlandet Revisjon IKS og oppfølging av valgt revisor

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS, jf. vedtak i kommunestyret. Innlandet Revisjon IKS yter eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå avtale mellom oppdragsgiver og selskapet. Avtalen (kalt oppdragsavtale) regulerer omfang, pris og kvalitet og rulleres årlig. Avtalen tydeliggjør kontrollutvalgets bestillerfunksjon.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kundeorientert. Kontrollutvalget er bevisst disse målsettingene i sin oppfølging og dialog med revisor.

Pris følges opp gjennom krav til årlig sammenligning ("benchmarking") av kostnadene til revisjon mot andre kommuner. Slik sammenligning er foretatt i løpet året og viser at kostnadene til regnskapsrevisjon ligger omtrent på "snittet" sammenlignet med kommuner på samme størrelse. Sammenligningen er presentert for kontrollutvalget.

Kvalitet på revisjonstjenestene følges primært opp gjennom de enkelte tjenesteleveransene (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll). I tillegg følges opp:

- at oppdragansvarlig revisor oppfyller de formelle kompetansekravene.
- at kravene til uavhengighet og objektivitet er oppfylt, herunder at revisor ikke har tatt på seg rådgivningsoppdrag eller andre tjenester for kommunen, som kan reise tvil om dette. Det påses at det årlig blir avgitt en uavhengighetserklæring fra revisor til kontrollutvalget.

Høsten 2012 ble det gjennomført en forbundsbasert kvalitetskontroll av Innlandet Revisjon IKS (i regi av Norges Kommunerevisorforbund). De utvalgte oppdragene fikk "godkjent" (høyeste score).

Dokka, 10. februar 2014.

Birgit Felde Sevaldrud
Leder av kontrollutvalget

Nordre Land kommune**KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2014**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Program for Kontrollutvalgskonferansen 2014

Vedlegg:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Presentasjon av hovedpunktene på Kontrollutvalgskonferansen 2014 tas til orientering.

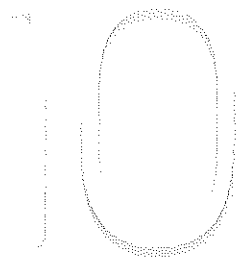
SAKSOPPLYSNINGER:

Utvalgssekretær og ett av kontrollutvalgets medlemmer deltok på årets konferanse på Gardermoen den 5.-6. februar 2014.

Etter avtale er det lagt opp til en kort orientering om hovedtemaene på konferansen.

Hensikten er å reflektere omkring temaer som var oppe på konferansen, og å informere de som ikke var med. Det kan også vurderes om det ble tatt opp saker som bør følges opp i egen kommune.

Det vises til vedlagte program for oversikt over tema og innhold på konferansen.

Den 10. konferansen

NKRFS Kontrollutvalgskonferanse

5-6 februar 2014

Clarion Hotel Oslo Airport, Gardermoen

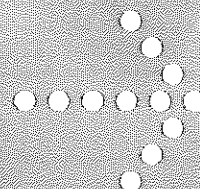
Hovedtemaer:

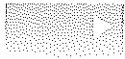
- Kommunereform >
- Kommunelovutvalget >
- Granskninger >
- Åpne / lukkede møter >
- Måling av effektivitet >

Målgruppe
Ledere/medlemmer av kontrollutvalg,
kontrollutvalgssekretærer, revisorer og andre som er
interessert i tilsyn og kontroll i kommunesektoren

Følg konferansen
på Twitter:
#K1014krf
www.twitter.com/krf

Møteleder: Daglig leder Ole Kristian Rogndokken, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

Registrering – kaffe / utstilling

Velkommen

▶ Daglig leder Ole Kristian Rogndokken, NKRF

Åpning

▶ Statssekretær Jardar Jensen (H), Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kommunereform – om arbeidet, vurderinger og prosesser

▶ Statssekretær Jardar Jensen (H), Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Erfaringer

▶ Informasjonsleder Petter Ingeberg, Kristiansund kommune

Lunsj

Kommunelovutvalget

▶ Leder for kommunelovutvalget Oddvar Flæte, tidl. fylkesmann i Sogn og Fjordane

Betraktninger om kommunenes behov

▶ Ordfører Bente Elin Lilleøkseth (Ap), Løten kommune og nestleder i KS Hedmark

Pause / utstilling

Rettslig gransking av Troms Kraft AS – hva kan vi lære?

▶ Siviløkonom og partner Leiv L. Nergaard, Norscan Partners AS, rettslig oppnevnt gransker av Troms Kraft AS

Pause / utstilling

Helseledere i utakt med etikken – kontrollkomiteens rolle

▶ Kontrollkomiteleder Rolf Jarle Brøske (H), Trondheim kommune

Pause / utstilling

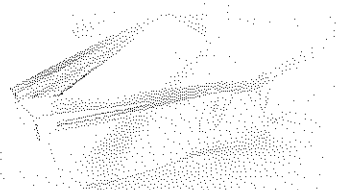
Etikk i kommunal sektor

▶ Filosof Henrik Syse

Middag

– på vakt for fellesskapets verdier

Møteleder: Lars Hansen, leder av NKRFs selskapskontroll- og kontrollutvalgskomite og daglig leder, Salten kontrollutvalgsservice

09.00

Fra frisk BRIS til MOTVIND:
Revisjon av en IT-anskaffelse i Trondheim kommune.
Funn - viktige oppfølgingsområder for kontrollutvalgene

▶ Forvaltningsrevisor Kathrine Moen Bratteng, Trondheim kommune

Forvaltningsrevisjon - kontroll eller læring?

▶ Seniorrådgiver Bodhild Laastad, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.00

Pause / utsjekking / utstilling

10.30

Åpne møter - mulighet for å lukke møter. Habilitet

▶ Avd.direktør Siri Halvorsen, Kommunal- og moderniseringsdepartementet

11.30

Lunsj

12.45

Effektivisering av kommunene. Bruk av statistikk - fallgruver

▶ Seniorrådgiver Håvard Moe, KS-Konsulent as

13.30

Pause / utstilling

13.50

Rådmannens intern kontroll - hva kan kontrollutvalgene forvente?

▶ Spesialrådgiver Tina Skarheim, KS

14.45

Norge rundt - på kommunestyremøter. En reise i lokaldemokratiet.

▶ Journalist Tone Holmquist, Kommunal Rapport

15.15

Avslutning

▶ Styreleder Per Olav Nilsen, NKRF

Nordre Land kommune**REFERATSAKER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.02.14	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	Vedlegg:
1. Nyvalg av medlem og vara til kontrollutvalget (vedtak i kommunestyret den 17/12-13)	Vedlegg 1
2. Informasjonsbrev til nyvalgt vararepresentant	Vedlegg 2
3. Revisjonsrapport «Oppfølging av politiske vedtak» (vedtak i kommunestyret den 17/12-13)	Vedlegg 3
4. Kontrollutvalgets budsjett for 2014 – kommunestyrets vedtak	Vedlegg 4
5. Kontrollutvalgssjekken 2014 (spørreundersøkelse fra Kommunal Rapport)	Vedlegg 5
6. Innspill til svar på spørreundersøkelse i f.m. prosjekt egenkontroll i regi av Fylkesmannen	Vedlegg 6
7. 3 stk. uavhengighetserklæringer fra Innlandet Revisjon IKS	Vedlegg 7
8. Årsrapport 2013 – rammeavtale vedr. kjøp av sekretærtjenester for kontrollutvalgene	Vedlegg 8
9. Årsrapport for 2013 fra skatteoppkreveren i Nordre Land kommune	Vedlegg 9
10. Diverse avisartikler	Vedlegg 10
11. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Nei (muntlig orientering)

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg 1

Kommunestyret i Nordre Land kommune 17/12-13

SAK NR.: 63/13

KONTROLLUTVALGET - NYVALG

Behandling:

Svein Rønningsveen (AP) fremmet følgende forslag:

Elin Rosenberg – fast medlem

Ottar Rønningen – nytt varamedlem

Avstemning:

Rønningsveen forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Som nytt medlem i kontrollutvalget velges: Elin Rosenberg.

Som nytt varamedlem i kontrollutvalget velges: Ottar Rønningen.

Vedlegg 2

Gjøvik, 23. januar 2014.
J.nr./referanse: 01-14/NL/ks

Ottar Rønningen
Midtbygda 61
2870 DOKKA

ORIENTERING TIL NYVALGT VARA I KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Gratulerer med valget som varamedlem (1. vara) til kontrollutvalget, jf. vedtak i kommunestyret i Nordre Land kommune den 17/12-13.

Som en enkel innføring i kontrollutvalgets oppgaver og ansvar er følgende vedlagt:

- Generell informasjonsbrosjyre om kontrollutvalget
- Kontrollutvalgets årsrapport for 2012
- Kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2012-2105

Eventuell innkalling til møter som vara vil skje særskilt, enten gjennom brev, telefon eller e-post.

Løpende informasjon til varamedlemmene:

Rutinemessig får alle varamedlemmene sakspapirer og møteprotokoller løpende tilsendt på e-post. Dersom du ikke benytter e-post henvises til bruk av internett og kommunens hjemmeside der dokumentene også legges ut. Se kommunens hjemmeside under «politikk/politiske møter/kontrollutvalget».

E-post adresse:

Som nevnt over benyttes e-post til distribusjon av sakspapirer og møteprotokoller. Vi har ikke registrert noen e-post adresse på deg pr. d.d. **Dersom du disponerer e-post er det fint om du sender en e-post til undertegnede på kjetil@kontrollutvalget.no slik at vi får registrert adressen.**

Kort om kontrollutvalget og kontrollutvalgets sekretariat:

Kontrollutvalget består av fem medlemmer. Disse er: Birgit Felde Sevaldrud (leder), Linn Haugseth Kind (nestleder), Kjartan Th. Stensvold, Hans Moon og Elin Rosenberg.

Undertegnede er sekretær for kontrollutvalget. På grunn av strenge krav til uavhengighet er sekretær ikke en del av kommunens ordinære politiske sekretariat, men er innleid direkte kun for å ivareta sekretariatsfunksjonen overfor kontrollutvalget. Dette for bl.a. å sikre uavhengighet til rådmannen og den administrative staben.

Ta gjerne kontakt dersom du har spørsmål til vervet som varamedlem av kontrollutvalget.

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Teknologivegen 6, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

SAK NR.: 77/13

**REVISJONSRAPPORT: OPPFØLGING AV POLITISKE
VEDTAK**

Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering og har merket seg at:
 - De undersøkte sakene i all hovedsak er fulgt opp på en tilfredsstillende måte, og at rådmannen synes å ha etablert et tilfredsstillende system for oppfølging av politiske vedtak.
 - Det er et forbedringspotensial i forbindelse med rådmannens rapportering til politisk nivå om den administrative oppfølgingen av politiske vedtak.
2. Kommunestyret tar til orientering at rådmannen i sin uttalelse til rapporten, omtaler rapporten som svært nyttig og et kvalifisert innspill til en forbedring av kommunes styrings- og rapporteringssystem.
3. Med bakgrunn i revisjonsrapporten anbefalinger ber kommunestyret rådmannen om å:
 - Vurdere et mer formalisert system for å kunne dokumentere at det enkelte vedtak faktisk er iverksatt og fulgt opp i henhold til kommunestyrets forutsetninger.
 - Etablere klare rutiner for å rapportere til politisk nivå dersom administrasjonen ikke har klart å gjennomføre vedtak som forutsatt.
 - Etablere klare rutiner for å rapportere til politisk nivå for vedtak der oppfølgingen først skal skje etter noe tid.

Gjøvik, 25. september 2013.
J.nr./referanse: 09-13/NL/ks

Nordre Land kommune
Postboks 173
2882 DOKKA

Att.: Rådmann Jarle Snekkestad og kommunalsjef John Løvmoen

Melding om vedtak i kontrollutvalget: **KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT FOR 2014**

Kontrollutvalget i Nordre Land kommune behandlet saken i møte den 16. september 2013 som sak 30/2013.

Det vises til forskrift om kontrollutvalg som sier følgende om behandlingen av kontrollutvalgets budsjett (§ 18): *"Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget."*

Med bakgrunn i ovenstående bes det om at budsjettforslaget fra kontrollutvalget innarbeides i budsjettforslaget som fremlegges for formannskap og kommunestyret. God praksis tilsier at kommunestyret får kontrollutvalgets budsjett til særskilt behandling dersom det er avvik mellom det fremlagte forslaget i kommunestyret og kontrollutvalgets innstilling.

Det ble fattet følgende enstemmige vedtak:

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Budsjett for kontroll og revisjon (ansvar 11121, tjeneste 1100), fastsettes med en økonomisk ramme på kr. 1 095 000 med følgende fordeling:

	Konto	Beløp
10800	Fast godtgjørelse	20 000
10801	Møtegodtgjørelse	10 000
10802	Tapt arb.fortjeneste	30 000
10990	Arb.giveravgift	6 000
11001	Aviser/tidsskrifter/faglitteratur	9 000
11151	Beverting møter	3 000
11501	Opplæring/kurs	20 000
11600	Kjøregodtgjørelse	2 000
13709	Kjøp av tjenester fra private (kjøp av sekretærtjenester)	170 000
13750	Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS)	825 000
14290	Momskompensasjon (utgift)	42 000
17290	Momskompensasjon (inntekt)	- 42 000
	Totalt	1 095 000

Adresse:

Teknologivegen 6, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903
E-post: kjetil@kontrollutvalget.no
Org. nr. NO 989 923 447 MVA

Med hilsen

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Vedlegg:

Saksprotokoll kontrollutvalgets sak 30/2013 (sak: Kontrollutvalgets budsjett for 2014)

Kopi til orientering:

Ordfører Liv Solveig Alfstad og leder for kontrollutvalget Birgit Felde Sevaldrud.

Vedlegg 3

Meny

Logg inn

Søk

Kontrollutvalgssjekken 2014

16. januar 2014 - 10:17

(Oppdatert: 16. januar 2014 - 11:39)

Liker Tweet

Kommunal Rapport undersøker kontrollutvalgsledernes opplevelse av egne rammevilkår. Resultatet av undersøkelsen vil publiseres i en artikkel om kontrollutvalgene i begynnelsen av februar. Også enkelt svar kan bli publisert i vår redaksjonelle omtale.

De tre siste spørsmålene knytter seg til en tolkningsuttalelse fra Kommunaldepartementet, som Kommunal-Rapport.no nylig omtalte. Uttalelsen slår fast at ordfører har ubegrenset innsyn i alle opplysninger kontrollutvalget behandler – også personlig informasjon om ansatte.

Kommune: *

Kommunenummer:

Ditt navn: *

Din posisjon i utvalget:

Epost: *

Tar kontrollutvalget anonyme tips opp til behandling?:

- Ja
 Nei

Har kontrollutvalget i 2013 behandlet saker basert på tips fra ansatte, innbyggere/brukere, eller næringslivet?:

- Nei

- Ja, én sak
- Ja, to eller flere saker
- Ja, men vil ikke oppgi antallet
- Vet ikke/vil ikke svare

Inneholder kommunens hjemmeside både informasjon om kontrollutvalgets oppdrag og informasjon om hvordan man kommer i kontakt med medlemmene?:

- Ja, begge deler
- Bare informasjon om utvalgets oppdrag
- Bare kontaktinformasjon
- Nei, ingen av delene

Hvor mange forvaltningsrevisjoner ble gjennomført i 2013?:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 eller fler

Hva var etter ditt syn den viktigste saken i kontrollutvalget i fjor?:

Har kommunestyret i løpet av 2013 endret på ordlyden i kontrollutvalgets innstillinger?:

- Ja, én gang
- Ja, to eller flere ganger
- Nei

Eventuelle kommentar/utdyping av bakgrunnen for at kommunestyret endret innstillingen, om det skjer ofte, etc.:

Har det vært en eller flere saker i inneværende periode, der ordfører ikke har fått fullt innsyn i sakspapirene til kontrollutvalget?:

- Ja, flere saker

- Ja, en sak
- Nei
- Vet ikke/vil ikke svare

Hvor riktig eller feil mener du det er, at ordfører skal ha full innsynsrett?:

- Helt riktig
- Ganske riktig
- Ganske feil
- Helt feil
- Vet ikke/vil ikke svare

Vil tolkningen fra Kommunaldepartementet få konsekvens for arbeidet i kontrollutvalget?:

- Sakspapirene blir som før, men ordfører vil nå få innsyn i alt (i motsetning til tidligere)
- Sakspapirene vil bli formulert annerledes fordi ordfører kan kreve innsyn i alt
- Nei, ingen konsekvens

Send

Ledige stillinger

Rådmann
Skånland kommune 20.01.2014

Assisterende forhandlingssjef
Utdanningsforbundet 29.01.2014

Direktør
Oslo kommune 30.01.2014

Kommunalsjef for samfunnsutvikling
Hvaler kommune 30.01.2014

Rådmann
Loppa kommune 31.01.2014

Daglig leder
Signo Vivo 05.02.2014

Rådmann

Prosjekt egenkontroll – Evaluering av forvaltningsrevisjoner

Hensikten med dette delprosjektet er å evaluere bruk av forvaltningsrevisjoner i kommunenes egenkontroll. Her vil vi se på koblingen mellom forvaltningsrevisjoner, rådmannens internkontroll og bruk av tilsyn.

Deltakende kommuner: Jevnaker, Nordre Land, Nord-Aurdal, Lillehammer, Gausdal og Østre Toten.

Fyll ut skjemaet og returner dette til: Aslaug Dæhlen, e-post: fmopada@fylkesmannen.no

Frist: 17. januar 2014

Omfanget av forvaltningsrevisjoner.	
• Antall forvaltningsrevisjoner i 2013?	1
• Innenfor hvilke områder er det gjennomført forvaltningsrevisjon i 2013?	Oppfølging av politiske vedtak.
Proessen rundt valg av temaer for gjennomføring av forvaltningsrevisjon	
• Gjennomfører kontrollutvalget møter med rådmannen om aktuelle temaer for forvaltningsrevisjon?	Det er etablert praksis med dialog/møte i f.m. utarbeiding av kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon (minimum en gang i valgperioden). Ut over det ikke noe faste møtepunkter, men kontrollutvalget vurderer løpende behovet for dialog med rådmannen ved valg av prosjekter som ikke er nedfelt i planen. Møte/samtale gjennomføres særlig der kontrollutvalget har behov for å fornye risikovurderingen sin.
• Hva legges til grunn når kontrollutvalget velger temaer for forvaltningsrevisjon? (gjennomførte tilsyn, mediasaker, rådmannens risikovurderinger, rådmannens status om internkontroll, årsrapporter etc)	Valg skjer primært ut i fra risiko- og vesentlighetsvurderinger. Hvor risikoen er, og hva som til en hver tid oppfattes som vesentlig, påvirkes av flere forhold, bla. media. Saker kan også initieres av gjennomførte tilsyn/tilsynsrapporter i egen kommune og funn/revisjoner i andre kommuner. I slike tilfeller gjennomføres alltid en foranalyse for å kartlegge om samme utfordring/risiko også foreligger i egen kommune.
Sammenhengen mellom tilsyn og forvaltningsrevisjon	

<ul style="list-style-type: none"> Hvordan forholder revisjonen seg til tilsyn som er gjennomført? 	<p>Revisjonen forholder seg til bestillinger fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget på sin side forholder seg til tilsyn på to måter;</p> <ol style="list-style-type: none"> Viktig å ha oversikt over for å unngå starte kontroller på samme område. Tilsynsrapporter refereres derfor ofte i kontrollutvalget. Noen eksterne kontrollinstanser følger ikke opp tilsynsrapportene særlig aktivt. I tilfeller der det er påpekt større avvik vurderer kontrollutvalget behovet for å følge opp etter en tid, med fokus på om de beskrevne endringene faktisk fungerer i praksis. Vurdering av slik oppfølging gjøres ikke systematisk, dvs. at det blir litt tilfeldig.
<ul style="list-style-type: none"> Når ble det sist gjennomført tilsyn innenfor de områdene som det er gjennomført forvaltningsrevisjon på? 	<p>Vi kan ikke huske at det har vært gjennomført tilsyn på samme område som det er gjennomført forvaltningsrevisjon. Vi hadde ett tilfelle for et par år tilbake der kontrollutvalget ønsket å gjennomføre en forvaltningsrevisjon innenfor temaet medisin håndtering. Dette er også et område som kan bli underlagt eksternt tilsyn, og da kontrollutvalget ble klar over at det var planlagt et eksternt tilsyn på området, avlyste kontrollutvalget sin planlagte revisjon. Tilsynsrapporten ble referert for kontrollutvalget.</p>
Resultatene fra forvaltningsrevisjoner	
<ul style="list-style-type: none"> Hvilket utfall fikk forvaltningsrevisjonene? 	<p>Den gjennomførte forvaltningsrevisjonen i 2013 (oppfølging av politiske vedtak) bidro til noe læring (utvikling av rapporteringsrutiner til politisk nivå), men i stor grad ble den en bekreftelse på at systemet fungerte. Forvaltningsrevisjonsrapporten ble sluttbehandlet i kommunestyret.</p>
Kompetansen hos revisjonsfirmaene	
<ul style="list-style-type: none"> Hvilket revisjonsfirma er benyttet? 	<p>Innlandet Revisjon IKS.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Gi en vurdering av revisjonens kompetanse om forvaltningsrevisjon? 	<p>Forvaltningsrevisjon kan være så mye. Metodisk er revisorene meget sterke. Kravene til kompetanse ut over metode vil variere avhengig av hvilket område man støter inn mot. For å få en fullgod forvaltningsrevisjon må man i mange tilfeller også ha god kunnskap om fagområdet man reviderer. Krav til kunnskap</p>

	<p>avhenger av problemstillingene som ønskes belyst i forvaltningsrevisjonen. I det store og hele vurderes revisjonens kompetanse som god.</p>
--	--

Lillehammer, 14.01.14 2014
J.nr./Referanse: 2014-049/BH

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet.

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor:
Postadr.: PB 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Teknologivn. 6
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p><i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Björg Hagen

Björg Hagen

Daglig leder / Oppdragsansvarlig revisor

Vedlegg 7 b
Rev

Innlandet Revisjon IKS

Lillehammer, 23. januar 2014
J.nr./Referanse: 2014-053/KL

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet.

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor:
Postadr.: PB 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Teknologivn. 6
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har utenom Innlandet Revisjon IKS, også et ansettelsesforhold i Østlandsforskning. Denne stillingen innebærer ingen kontakt med kommunene, eller noen form for interessekonflikt sett i forhold til Innlandet Revisjon.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<i>Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i> <i>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i> <i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Kristian Lein

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor / fagansvarlig forvaltningsrevisjon

Innlandet Revisjon IKS

Vedlegg 7 c)
Rev

Lillehammer, 2. januar 2014
J.nr./Referanse: 2014-002/RG

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet.

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jmfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor:

Postadr.: PB 988

2626 Lillehammer

Tlf 61289080 Faks 61289081

E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:

Teknologivn. 6

2815 Gjøvik

Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:

Besøksadresse: Kirkeg. 76

2809 Lillehammer

Org. nr. 987769386MVA

Bank 16041146927

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p><i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Reidun Grefsrud

Reidun Grefsrud

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor / fagansvarlig forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgstjenester

Kjetil Solbrækken

Vedlegg 8

Gjøvik, 6. januar 2014.

J.nr./referanse: 2014/ks

Gjøvik kommune

Postboks 630

2810 GJØVIK

Att.: Innkjøpssjef Thore Amundsen, Regional innkjøpsenhet

Årsrapport 2013 - rammeavtale vedr. kjøp av sekretærtjenester for kontrollutvalgene i Gjøvik- og Hadelandsregionen

Det vises til inngått rammeavtale for kjøp av sekretærtjenester for kontrollutvalgene i Gjøvik- og Hadelandsregionen mellom de åtte kommunene og Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken. Avtalen er underskrevet 15.11.10 og løper frem til 14.11.14 med opsjon 1+1 år.

I pkt. 3.3 i konkurransegrunnlaget går det frem at leverandøren skal utarbeide og oversende en enkel oversikt sammen med faktura pr. 31.12. med beskrivelse av årets hovedaktiviteter.

Nedenfor følger oversikt over kjøp (antall timer) for siste år, fordelt på de åtte kommunene:

Tjeneste	Gjøvik	Ø.Toten	V.toten	N.Land	S.Land	Gran	Lunner	Jevn	Sum
0 Løpende kunnskapsoppdatering	28	28	28	28	28	28	28	28	224
1 Praktisk tilrettelegging, gj.føring og etterarbeid	270	137,5	115,6	120,7	114,2	143	124	115	1140
2 Saksforberedelse	124	42,7	34,6	33,8	39,6	41,3	46,1	31	393
3 Div. administrasjon	16	16	16	16	16	16	16	16	128
4 Andre oppgaver	4,5	1,4	2,2	0	0,8	0	0	0	8,9
SUM FAKTURERT	442	225,6	196,4	198,5	198,6	228	214,1	189	1893

Faktureringsrutiner:

- Fakturering er gjort kvartalsvis etterskuddsvis, jf. inngått rammeavtale.
- Kontrollutvalgets leder i hver kommune har attestert fakturaene før oversending til kommunen for anvisning/utbetaling.
- Det utarbeides detaljert fakturagrunnlag som følger med hver faktura.

Ta kontakt dersom det er spørsmål til årsrapporten.

Med hilsen

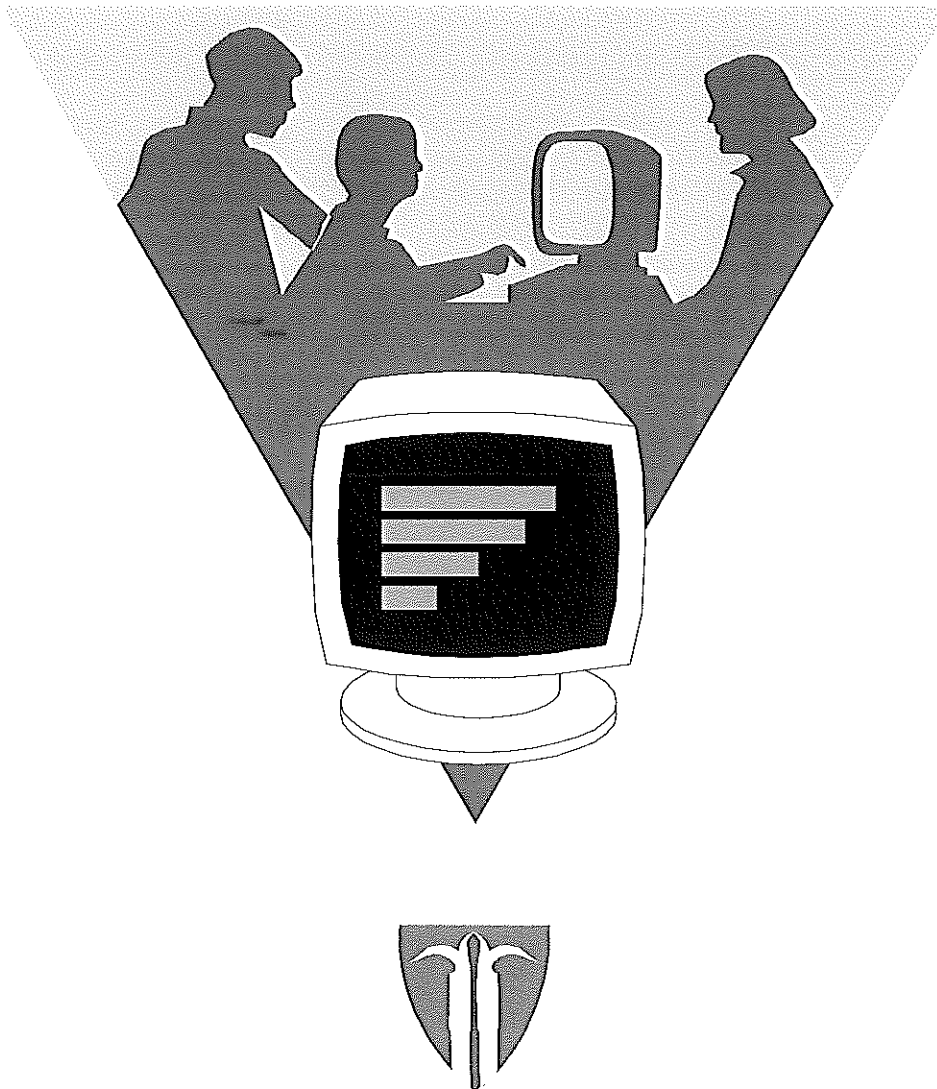
Kjetil Solbrækken

Kopi til orientering:

Kontrollutvalgene i Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land, Søndre Land, Gran, Lunner og Jevnaker kommune

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Teknologivegen 6, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no
Org. nr. NO 996 391 167 MVA

Årsrapport for 2013

**Skatteoppkreveren i
Nordre Land kommune**

Innhold

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet.....	3
1.1 Skatteoppkreverkontoret	3
1.1.1 Ressurser	3
1.1.2 Organisering.....	3
1.1.3 Ressurser og kompetanse	3
1.2 Internkontroll	3
1.3 Vurdering av skatteinngangen.....	4
1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret.....	4
Skattekreditorer.....	4
1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret	4
1.4 Skatteutvalg.....	4
2. Skatteregnskapet.....	5
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet	5
2.2 Margin.....	5
2.2.1 Margin for inntektsåret 2012.....	5
2.2.2 Margin for inntektsåret 2013.....	5
2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen.....	5
3. Innfordring av krav	6
3.1 Restanseutviklingen	6
3.1.1 Totale restanser og berostilte krav	6
3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser	6
3.1.3 Restanser eldre år	7
3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år	7
3.2 Innfordringens effektivitet	7
3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2013	7
Nordre Land.....	7
Nordre Land.....	8
3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat.....	8
3.2.3 Omtale av spesielle forhold.....	8
3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen	8
3.3 Særnamskompetanse	8
4. Arbeidsgiverkontroll.....	9
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen.....	9
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller.....	9
4.3 Resultater fra arbeidsgiverkontrollen.....	9
4.4 Vurdering av arbeidsgiverkontrollen	9
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører	9
4.6 Gjennomførte informasjonstiltak	10

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

1.1 Skatteoppkreverkontoret

1.1.1 Ressurser

Ressursfordeling	Årsverk	%-andel fordelt
Antall årsverk ved skatteoppkreverkontoret som kun er benyttet til skatteoppkreverfunksjonen i regnskapsåret	2,5	100 %
Ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk	-----	-----
Skatteregnskap	0,6	24 %
Innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift	1,0	40 %
Arbeidsgiverkontroll	0,6	24 %
Informasjon og veiledning overfor skatte- og avgiftspliktige og regnskapsførere/revisorer	0,05	2 %
Skatteutvalg	0,05	2 %
Administrasjon	0,2	8 %
(Andel fordelt skal være 100 %)	2,5	100 %

1.1.2 Organisering

Skatteoppkreverkontoret i Nordre Land er administrativt organisert som en del av Faggruppe økonomi og strategi. Faglig tilligger instruksjonsmyndigheten overfor skatteoppkreverkontoret til skatteetaten ved Skatt Øst/Skattedirektoratet.

Arbeidsoppgavene og ansvarsområdene er fordelt mellom skatteoppkrever (1/1), regnskapskontrollør/saksbehandler (1/1) og rådgiver (1/2) etter nærmere definerings i funksjons-beskrivelser, rutinebeskrivelser og virksomhetsplan.

1.1.3 Ressurser og kompetanse

Kontoret har, som punkt 1.1.1 sier, en totalressurs på 2,5 årsverk. Grunnleggende beskrivelser av arbeidsoppgavene angir den nødvendige fagkompetanse innenfor hovedområdene skatte-regnskap, innfordring og arbeidsgiverkontroll. Ajourhold og videreutvikling av kompetansen søkes dekket via deltagelse på kurs, deltagelse i fagfora, samarbeidsfora og ved en gjensidig utveksling av den enkeltes spesialkompetanse.

1.2 Internkontroll

Rutineutvikling og rutinedokumentasjon er høyt prioritert ved kontoret. Tilsvarende gjelder for dokumentasjon av kontorets internkontroll. Ajourføringsarbeidet på disse områdene prioriteres.

1.3 Vurdering av skatteinngangen

1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret

Det er i 2013 inngått kr. 528 227 901,- i skatt og avgifter over særregnskapet for skatt. Dette er kr. 41 371 940,- mer enn året før, dvs. en økning 8,49 %. Fra 2011 til 2012 gikk skatteinngangen opp med 3,83 %, mens det fra 2010 til 2011 var en økning på 3,01 %.

Utlignet skatt vedr. etterskuddsordningen (selskapsskatt) ved siste ligning utgjør kr. 37 280 149,- mot kr. 25 226 131,- for året før.

Utlignet skatt vedr personlige skatteyttere er øket med kr. 17,8 mill. til kr. 371 290 665,- mot en økning på kr.11,4 mill. året før.

Utviklingen vedrørende den enkelte skattekreditor er angitt i tabellen nedenfor:

Skattekreditorer	2010	2011	2012	2013
Folketrygden - arbeidsgiveravgift	85 929 157	92 961 920	97 458 098	104 129 137
Folketrygden - medlemsavgift	97 153 610	104 347 000	106 356 710	112 885 675
Fylkeskommunen	23 578.769	23 361 395	24 695 801	25 980 494
Staten	130 052.107	139 686 952	144 816 996	164 629 171
Kommunen	118 425.425	108 508 255	113 528 355	120 603 425
Krav som er ufordelt		0	1	0
Sum	455 139 067	468 865 522	486 855 961	528 227 901

1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

Kommunens andel av skatteinngangen utgjør kr.120 603 425,-, hvilket er kr. 7 075 070,- mer enn for 2012, dvs. en økning på 6,23 %. Tilsvarende for foregående år var en økning på 4,63 %.

Variasjonene må i tillegg til betalingsutviklingen sees i sammenheng med størrelsen på det kommunale skattøre:

År	Skattøre	År	Skattøre	År	Skattøre
2012/2013	11,6	2011	11,3	2010	12,8

Budsjettert økning i skatteanslaget for Nordre Land for 2013 var på 6,03 %, slik at inngangen ligger kr. 225 425,- over anslaget på kr.120 378 000,-. Utviklingen i kommunens andel av skatteinngangen vurderes på denne bakgrunn å være i samsvar med det budsjetterte.

Kommunens andel av innbetaling av forskuddstrekk er øket med kr. 5,1 mill. (4,8 %). Forskuddsskatt personlige skattytere viser en økning på kr. 1,4 mill. (12,1 %), mens andel restskatt personlige skattytere er ca. kr. 313 000,- (7,8 %) større enn året før.

Kommunens andel av negativ margin utgjorde kr. 1 090 661,- som er en belastning på kr. 811 807,- mindre enn i 2012.

1.4 Skatteutvalg

Det er forberedt 2 saker til skatteutvalget i 2013. Herav er den ene behandlet, og ettergitt beløp utgjør kr.18 524,-.

2. Skatteregnskapet

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren i Nordre Land kommune bekrefter at skatteregnskapet for 2013 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere 3-1.

Årsregnskapet for 2013 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av skatteoppkreveren.

2.2 Margin

2.2.1 Margin for inntektsåret 2012

Innestående margin for inntektsåret 2012, pr. 31.10.2013	kr 0.-
For lite avsatt margin for inntektsåret 2012	kr 3 747 977

Marginprosent

Gjeldende prosentsats marginavsetning: 11 %. Gyldig fra: 31.3.2011

Marginoppgjøret de siste år hatt følgende underskudd (samlet for alle skattekreditorene):
 2012: 3,7 mill, 2011: 6,7 mill. 2010: 9,0 mill., 2009: 7,5 mill., 2008: 5,1 mill.,
 2007: kr 3,2 mill., 2006: kr. 4,0 mill. og 2005: kr. 2,3 mill.

2.2.2 Margin for inntektsåret 2013

Marginavsetning for inntektsåret 2013 pr. 31.12. 2013 kr 39 515 165

Gjeldende prosentsats marginavsetning: 11 % Gyldig fra: 31.3.2011

2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen

Nordre Land kommunestyre vedtok den 22.3.2011 å øke marginavsetningen fra 10 til 11 prosent. Ny marginprosent ble registrert i skatteregnskapet den 31.3.2011. Vedtaket ble gjort med bakgrunn i tendensen i marginunderskuddet fra 2007 til 2010. Oppgjøret for 2011 viser en reduksjon i underskuddet på 2,3 mill. og for 2012 en ytterligere reduksjon i forhold til året før på kr. 2,9 mill. Prosentatsen vurderes ut fra dette til å være tilnærmet tilstrekkelig.

3. Innføring av krav

3.1 Restanseutviklingen

3.1.1 Totale restanser og berostilte krav

	Restanse 31.12.2013	Herav berostilt restanse 31.12.2013	Restanse 31.12.2012	Herav berostilt restanse 31.12.2012	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt restanse Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	22 912 033	2 019 806	23 433 008	2 400 044	-520 975	-380 238
Arbeidsgiveravgift	1 568 614	35 836	1 501 277	35 836	67 337	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrenter	1 820 873	205 815	1 693 133	253 858	127 740	-48 043
Forskuddsskatt	0	0	0	0	0	0
Forskuddsskatt person	4 832 393	583 861	5 115 095	800 363	-282 702	-216 502
Forskuddstrekk	736 815	0	694 158	0	42 657	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfødringsinntekter	177 464	30 395	190 536	35 009	-13 072	-4 614
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	2 164 232	0	2 164 232	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt	286 314	0	94 883	0	191 431	0
Restskatt person	11 325 328	1 163 899	11 979 694	1 274 978	-654 366	-111 079
Sum restanse diverse krav	0	0	0	0	0	0
Diverse krav	0	0	0	0	0	0
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	22 912 033	2 019 806	23 433 008	2 400 044	-520 975	-380 238

3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Samlede restanser er i året redusert med kr. 520 975,- mot en reduksjon på kr. 613 189,- året før. Det framkommer en reduksjon i restansene på artene forskuddsskatt person og restskatt person. Artene forsinkelsesrenter og restskatt upersonlig viser økning. For de øvrige skattearter er det ubetydelig utvikling.

Innfødringsgrunnlaget vedr utlignet skatt (personlige skattytere) har hatt slik utvikling:

Ligningsår/opptjeningsår	2008	2009	2010	2011	2012
Utlignet skatt, forskuddspliktige	325 841 765	330 205 949	342 062 730	353 439 326	371 290 665
Restskatt	16 258 956	14 508 008	14 887 151	13 363 860	13 496 474

For etterskuddsordningen har utviklingen i utlignet skatt vært som følger:

Ligningsår/opptjeningsår	2008	2009	2010	2011	2012
Utlignet skatt etterskuddspl.	49 259 968	27 720 530	25 175 922	25 226 131	37 280 149
Restskatt	16 753 261	10 021 758	5 757 226	3 125 875	5 214 658

Det er i året avskrevet kr. 972 926,- mot kr. 196 649,- året før. Dette gjelder i hovedsak tapte krav i konkursbo og krav som gjenstår etter gjennomførte gjeldsordninger. Ettergitte beløp utgjør kr. 63 654,- mot kr. 278 025,- i 2012. Ettergivelsene har i all sin hovedsak bakgrunn i vedtak i lempingssaker etter ligningsloven og skatteutvalgssaker.

Hva angår berostilte krav viser regnskapet en nedgang på kr. 380 238,-. Nye krav er ikke blitt berostilt og det er kun betalinger/endringer/avskrivninger på tidligere krav i denne kategori som medfører regnskapsendringene.

3.1.3 Restanser eldre år

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2011	3 541 041	85 156
2010	1 012 752	596 453
2009	1 434 453	832 398
2008 – 1989	10 095 282	-----

3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2013: ingen

Kontoret har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2013.

Kravene for eldre år følges opp løpende og eventuelle mulig tiltak for innkreving søkes iverksatt når mulighetene anses for å være tilstede.

Restanser i denne kategorien år består imidlertid for en stor del krav der innfordringsmulig-hetene vurderes som svært små. Krav etter behandling i konkurssammenheng og i pågående gjeldsordninger utgjør betydelige beløp. I tillegg foreligger flere krav som i beste fall vil inngå som betalt over svært lang tid. Totalsummen inneholder også berostilte krav, som ikke vurderes som innfordringsverdige pr. dato.

Restanser eldre år viser en økning på kr. 1 346 389,- i forhold til ved utgangen av 2012.

Pr. 31.12.12 var til sammenligning tilsvarende restanser redusert med kr. 198 686,-.

Vi må ved sammenligningen ta hensyn til at 2011 var et spesielt år med betydelige fastsettelse av krav for eldre år. Blant annet ved et fastsatt summarisk fellesoppgjør på 2.1 mill.

3.2 Innfordringens effektivitet

3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2013

Årlige resultatkrav fastsettes av Skatt Øst/Skattedirektoratet i dialog med skatteoppkrever-kontoret gjennom styringsdialogen. Pr. 31.12.2013 vurderes resultatene for Nordre Land skatteoppkreverkontor som tilfredsstillende i forhold til målkravene jfr. oppstillingen nedenfor.

Nordre Land	Krav 31.12.13 (%)	Resultat 31.12.13 (%)
Restskatt personlig skattytere (2011)	91,7	92,8
Restskatt, innfordret av sum krav til innfordring 2011	71,0	74,4
Forskuddsskatt personlig skattytere 2012	98,8	97,6
Forskuddstrekk 2012	99,8	99,9
Arbeidsgiveravgift 2012	99,7	99,7
Restskatt upersonlig skattytere 2011	100,0	96,3
Forskuddsskatt upersonlig skattytere 2012	99,9	100,0

Med unntak av forskuddsskatt personlige skattytere og restskatt upersonlige skattytere ligger vi jevnt med, eller over målkravet. Det forholdsvis store prosentvise avviket vedr restskatt upersonlige skattytere tilskrives ett foretak hvor restansen utgjør ca. kr. 80.000,-.

Nedenfor er det til sammenligning angitt en oversikt over de vesentligste krav på innkrevings-området og vår kommunes resultater de siste år (pr. 30.06. jfr. tidligere måleparametre/ måletidspunkt i styringsdialogen).

Innbetaling av skatter og avgifter/resultatkrav og måloppnåelse

Nordre Land	Krav 30.6.09	Resultat 30.6.09	Krav 30.6.10	Resultat 30.6.10	Krav 30.6.11	Resultat 30.6.11	Krav 31.1.12	Resultat 31.2.12
Restskatt	86,0	86,9	87,0	89,8	89,8	86,1	91,5	92,4
Restskatt, innfordret	58,0	58,4	59,0	73,7	71,0	57,9	66,0	74,4
Forskuddsskatt	97,0	94,9	96,5	96,5	96,5	97,2	99,0	98,9
Forskuddstrekk	100,0	99,8	100	99,6	99,8	99,9	100,0	100
Arbeidsgiveravg	99,8	99,6	99,6	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9

3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Funksjonaliteten i skatteregnskapssystemet sammen med interne rutiner sikrer i stor grad at kravene får en oppfølging i et innfordringsløp. Det har slik sett vært god betalingsrespons på spekteret av de tiltak som er mulig å iverksette, slik som telefoninkasso, utleggsforretninger, utleggstrekk, motregning, bistandsanmodninger, konkursvarsel og øvrig oppfølging. Lokalkunnskap og tilgjengelighet er basiselementer i oppgaveløsningen. Det er imidlertid ønskelig å rette en noe større ressursbruk mot de mer sammensatte tilfellene, restanser med bakgrunn i skjønnslikninger, vanskeligstilte skatteyttere, osv.

3.2.3 Omtale av spesielle forhold

Ingen spesielle forhold angis.

3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

Effektiv innfordring vil i stor grad være avhengig av gode basiskunnskaper i innfordrings-verktøyet og lovverket, samt en kontinuerlig faglig oppdatering. Vi ønsker dermed å tilstrebe størst mulig deltagelse på kurs og opplæring på området. Deltagelse i faglige nettverk, rutinefokus og kortest mulig responstid på lokale endringer er vesentlige momenter på tiltakssiden. Kontinuitet i bemanning og lokalkunnskap vil skape grunnlag for å opprettholde en effektiv innfordring.

3.3 Særnamskompetanse

Skatteoppkreverkontoret har hatt særnamskompetanse siden 1983, og benytter denne på alle utleggsforretninger på skatteområdet. Dette sikrer rask gjennomføring, kvalitet på utleggene og den oppsøkende virksomheten gir økt betalingseffekt ved at den innebærer muligheter for dialog og eventuell avtaleinngåelse.

I forbindelse med den videre dekningsforfølgelse er det i 2013 foretatt 20 utleggsforretninger for sikring av krav. Antall berammede/varslede forretninger utgjorde 26 stk. Ved forretninger som ikke ble gjennomført kom det til betaling/ordning innen gjennomføringsfristen.

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Kontrollaktiviteten er organisert som et eget oppgaveområde ved kontoret. Dette ivaretar den nødvendige nærhet mellom kontroll og regnskap/innfordring, og skaper grunnlag for løpende ajourhold og veiledning, samt rask oppfølging, hvilket gir resultater også regnskaps- og innfordringsmessig. Det er etablert faglige nettverk på kontrollsiden både på region- og fylkesnivå.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2013: 14

Som utgjør: 5 % av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller 2013: 13

Som utgjør: 4,5 % av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2012: 13

4.3 Resultater fra arbeidsgiverkontrollen

Det er i 2013 gjennomført 13 ettersyn. Dette medførte endring i inntektsgrunnlag på kr. 1 489 364,-.

Det ble også avdekket mangler vedrørende det å sette av skattetrekkmidler, overholde frister og dokumentasjon mv.

Videre bidro virksomheten til å framskaffe et korrekt grunnlag for lønnsinnberetning og melding av krav i konkurs- og avviklingsbo.

4.4 Vurdering av arbeidsgiverkontrollen

Ressursbruken på kontrollområdet har i 2013 vært prioritert i forhold til totalressursen og virksomheten har medført gode resultater. Det faktum at målkravet på 5 % ikke er oppnådd har delvis sammenheng med at de to siste kontrollene som ble utført i 2013 var mer arbeidskrevende enn først antatt. Skatteoppkreverkontoret ønsker å ha fokus på kontrollvirksomheten, og vil for 2014 søke å foreta endringer i planleggings- og oppfølgingsprosessene slik at målkravet oppnås.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Det er etablert samarbeidsrutiner med Skatt Øst hva angår satsingsområder, utplukkskriterier/objektutvelgelse samt framdrifts- og resultatrapportering. Utplukk via Datavarehuset benyttes i tillegg til øvrige utvelgelsesmetoder. Det er også kontakt mellom Skatt Øst og skatteoppkreverkontoret i de tilfelle der dette er nødvendig i forhold til de innsendte rapporter.

Det er i 2013 ikke gjennomført felles kontrollaksjoner med deltagelse fra skatteoppkreverkontoret.

4.6 Gjennomførte informasjonstiltak

Informasjon og oppfølging av arbeidsgivere er i stor grad vektlagt.

Følgende særskilte informasjonstiltak rettet mot regnskapsførere, revisorer og arbeidsgivere er gjennomført:

- utdrag av aktuelle satser med endringer sendt til arbeidsgivere, regnskapsførere og revisorer samtidig som det er lagt ut på kommunens hjemmeside.
- skriv vedr utfylling av lønns- og trekkoppgaver 2013.
- skriv vedr blanketter mv i forbindelse med lønnsinnberetningen 2013.
- Oppdateringer av skatteoppkreverkontorets side på kommunens hjemmeside.
- Informasjonsskriv med oppfølgingsbrev vedr skattetrekkkonto er sendt til alle nye arbeidsgivere.

Dokka 15.januar 2014

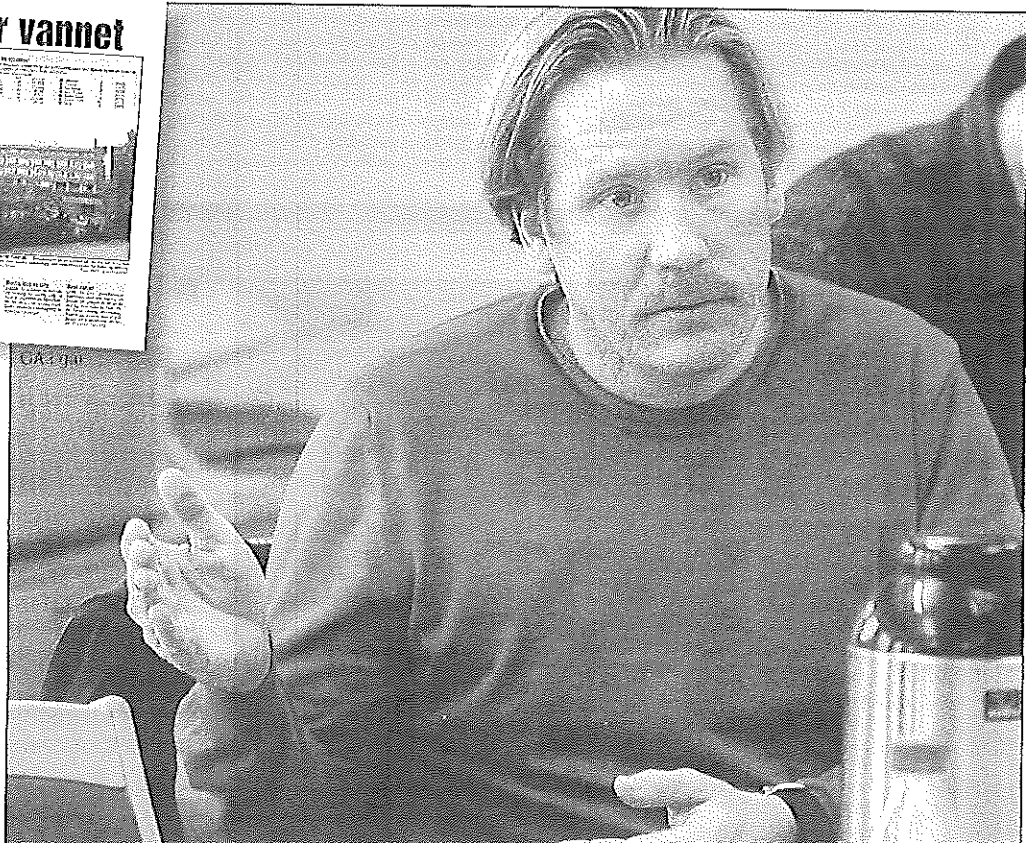
Lillian Rønningen
skatteoppkrever

Vedlegg: Årsregnskapet for 2013 - signert av skatteoppkreveren.

VEDVEGG 10

■ UTSKRIVNINGSKLARE I NORDRE LAND

— Har for få plasser

FÅR GODE TJENESTER: Audun Amdahl, enhetsleder helse og rehabilitering i Nordre Land kommune, ser fram til at kommunen får flere institusjonsplasser neste år.
Foto: Per Zhang Skjøenberg

DOKKA
Omsorgslederen i Nordre Land er ikke bekymret for at de har mange døgn på Gjøvik sykehus for utskrivningsklare pasienter.

Per Zhang Skjøenberg

Om en ser på fakturerte pasientdøgn for utskrivningsklare pasienter ved Gjøvik sykehus hittil i år, har Nordre Land kommune blitt belastet med hele 91 døgn. I forhold til folketallet er dette meget høyt i forhold til de andre kommunene i Vestoppland. – Hovedgrunnen er at vi har for få institusjonsplasser, sier omsorgssjef Audun Amdahl.

Ikke bekymret

Han er derimot ikke veldig bekymret.

– Det betyr jo at våre innbyggere får meget gode tjenester i dag. Vi skal jobbe for at de kan få disse gode tjenestene lokalt. Men viktigst av alt er at de blir behandlet godt, sier han.

Nordre Land har planlagt å bygge om en avdeling på Landmo til institusjonsplasser neste år. Dermed vil situasjonen trolig bli litt annerledes fra neste år.

Trenger tid

– Samhandlingsreformen har to parter. Det er forskjell på utskrivningsplasser og ferdig behandling. En liten kommune som oss trenger tid for å stable på beina et tilbud, sier omsorgssjef Audun Amdahl i Nordre Land kommune.

Han forteller at kommunen også kjøper døgnplasser til denne pasientgruppen på Steffensrud.

DOKKA
Nå som regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett tar bort midlene til fruktordningen i skolen, vil Nordre Land ta hånd om dette selv.

Per Zhang Skjøenberg

Da administrasjonen la fram tallene som viser hvilke utfordringer Nordre Land står overfor etter at proposisjonen til statsbudsjettet kom, var fruktordningen tatt bort og

210.000 kroner oppført som en besparelse.

– Jeg er ikke sikker på at vi skal droppe det. Dette kom litt brått på oss, sa ordfører Liv Solveig Alfstad i formannskapet.

Formannskapet hadde i oppgave å finne kutt for cirka 1,8 millioner kroner og opposisjonen la fram en liste med forslag der de blant annet foreslo å kutte to stillinger, en i HR og en i service og informasjon. De foreslo også å kutte ut betalte spisepauser og mente dette

wille gi en besparelse på hele 4,5 millioner kroner. Høyre, Senterpartiet og Bygdelista ville også innføre halleie for lag og foreninger og ta bort en halv stilling som barnehagekoordinator.

– Dette er helt urealistiske forslag og ikke fullt gjennomførbare. Har er det mange forslag vi ikke vet konsekvensene av, sa ordfører Liv Solveig Alfstad.

Hun ba om gruppemøte for arbeiderpartiet var klare til å finne fram til sitt forslag om budsjett. Det inneholdt blant

annet å betale for fruktordningen i skolen.

Den betalte lunsjen skal vurderes i forhold til budsjettarbeidet for 2015, men her må en se på de mange ulike arbeidstidsavtalene mellom kommunen og fagforeningene.

Den største salderingsposten for Arbeiderpartiet var sparte driftsmidler på 2,5 millioner kroner ved å kutte på investeringsbudsjettet.

Fortsetter med frukt i skolen

Rettelse om utskrivningsklare

GJØVIK: I gårsoagens OA ble det skrevet feil om de sju nye plassene som er åpnet ved Åslundmarka.

– Dette er ikke sykehjemsplasser, men sju plasser i bokollektiv. Disse har fast helgdags bemanning, men er et vesentlig rimeligere tilbud enn sykehjemsplasser, presiserer virksomhetsleder for helse og omsorg i Gjøvik kommune, Anita Wiseth.

Effekten er likevel som det kommer fram i artikkelen, at dette frigjør kommunens kapasitet til å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehus.

I tillegg er Kathrine Fønhus Brenna virksomhetsleder i Nord-Aurdal og ikke Nordre land, slik det står i artikkelen. I Valdres er de kommet langt for å ta seg av utskrivningsklare pasienter. Nordre Land sliter foreløpig med å få til et eget tilbud for denne gruppen.

Et glassklart valg for deg som liker personlig omtanke.

Med over 100 avdelinger er Riis Bilglass Norges største bilglasskjede.

Velkommen til oss når du trenger å reparere eller bytte frontruten på alle typer kjøretøy. Vi skifter bilglass uansett merke eller modell.

Riis Bilglass Gjøvik • Strandgata 11
2815 Gjøvik • Tlf/995 22 225

Tlf. 090 09
bilglass.no

PRIORITERER INSTITUSJONSPASSER

Dropper Øygardsjordet

DOKKA

Nordre Land kommune skrinlegger den planlagte byggingen av nye omsorgsleiligheter på Øygardsjordet og satser på institusjonsplasser på Landmo i stedet.

Per Zhang Skjønberg

– Øygardsjordet er et fantastisk prosjekt, men helhetsvurderingen tilsier at behovet for institusjonsplasser er større, sa enhetsleder Audun Amdahl i formannskapet i Nordre Land denne uken.

Politikerne fikk nye forslag i planen for omsorgstrappa på bordet og det måtte noen runder til før alle sa seg enige i de nye ideene.

– Prioriteringene er tatt ut fra faglige hensyn, ikke de økonomiske rammene, forsikret Amdahl.

Han sa også at både legene i kommunen og pårørende gruppene har signalisert at det er institusjonsplasser det er størst press på.

Propp i systemet

Rådmannen fikk med seg politikere på å omdefinere omsorgsboligene på Landmo Omsorgssenter til institusjonsplasser. Det vil gi kommunen 12–15 flere slike plasser. På Korsvoll i Torpa blir det som i dag 20 omsorgsleiligheter, men en vil se på om en kan få bygget to leiligheter til i de eksisterende lokalene i første etasje. De fire avlastningsplassene i underetasjen vil politikere beholde som i dag.

– Utfordringene med for få institusjonsplasser er en propp i systemet. Det gjør at det er dårlig flyt i de andre tjenestene, sa Amdahl.

Han viste til at hovedutfordringen er hvordan kommunen skal møte det faktum at innbyggerne blir stadig eldre og at kommunen må behandle stadig flere.

Han frykter at om en ikke gjør disse endringene blir kommunen sittende med to-tre «syke-

HYTT OPPLEGG: Rådmann Jarle Snekkestad, varaordfører Svein Rønningveen (Ap), Anne-Marte Kolbjørnshus (Ap) og Tore Stensrud (Ap) hørte på argumentene fra omsorgssjef Audun Amdahl (i grønt til høyre).

Foto: Per Zhang Skjønberg

hjem light», som administreres av hjemmetjenesten. Nå vil det bli mer definert forskjell mellom de ulike tilbudene. Omsorgsleilighetene som var planlagt for demente på Øygardsjordet, blir altså ikke bygget, men Amdahl understreket at personer med demens med den nye planen får et bedre tilbud.

– De fleste som i dag har demens er i andre etasje på Landmo på langtidsbehandling. Får man demens, er det vanlig at man får en rask utvikling på andre sykdommer. Da vil en trenge en institusjonsplass, sa Amdahl.

Bedre tilbud

I dag er det 28 personer på Korsvoll, og det antallet skal ned. Flere av de som er der i dag, vil ifølge Amdahl ha det bedre med en institusjonsplass, men de skal

ikke flyttes med tvang eller på kort varsel.

– Det er jo mennesker vi driver med og det blir ikke sånne absolutte datoer, sa Amdahl.

Han viste til at i avlastningshyblene, som er ment for korttid, bor det folk på andre året.

– Korttid er vel mer 45 dager, og ikke to år, sa han.

Han fortalte politikere at der skoen trykker aller mest er på institusjonsplasser og behovet for å avklare hvilke tilbud som skal være hvor.

– Og vi må huske på at dette er snakk om en oppbygging. Tilbudet blir bedre enn det er i dag. Dagens beboere på Landmo vil bli godt ivarettatt også i tiden framover, sa omsorgssjef Audun Amdahl.

Forslaget fikk enstemmig tilsgagn fra formannskapet.

BLIR BEDRE ENN I DAG: Audun Amdahl, enhetsleder helse og rehabilitering, mener det er riktigere å satse på institusjonsplasser enn flere omsorgsleiligheter.

Situasjonen på Filippinene er akutt. Gi din støtte i dag.

Du kan støtte Redd Barnas arbeid ved å gå inn på reddbarna.no, sende SMS med #HJELP til 2434 eller ringe gavetelefon på nummer 820 44 789, og gi 200 kr.

Redd Barna

Konferanse frister med historie

BRANDBU

– Han kan fortelle mer enn at Halvdan Svarte var på fyllefest og druknet etterpå.

Siv Storløkken

Det sier Gunnar Haslerud, sekretær for Randsfjordforbundet, om «rosinen i polsa» på årets Randsfjordkonferanse: Professor Torgrim Titlestad. Han regnes som en av landets fremste eksperter på vikingtid og Norges tidlige historie. Med mor fra Søndre Land kjenner han også Randsfjordens

historie. Nå utfordres han til å se norgeshistorien med randsfjordsøyne.

– Randsfjorden var viktig. Det var her trafikken gikk, og før Gjøvik ble anlagt som by var jo Odnes et alternativ.

Titlestad avslutter konferansen, som starter onsdag 23. oktober vesentlig mye nærmere vår tid, når fylkesmannens Ola Hegge forteller om hvordan landbruket rundt fjorden truer det rene vannet. Deretter orienterer Gunnar Høitomt fra Kistefoss skogtjenester om tynningsfiskepro-

sjektet, som startet i 2008. Etter å ha forsøkt seg litt fram de siste årene, har man de siste årene tatt ut målet på 50 tonn. – Vi begynner å se betydningen nå. Kvalitetsvurderingene er bedre og fisken er større, sier Haslerud.

Tynningsfisket er grunneierforeningens prosjekt, men forbundet, som er de fire fjordkommunenes fellesorganisasjon, synes det er så viktig at de løfter det inn på konferansen. Mellom 50 og 100 deltakere pleier å delta på Randsfjordkonferansen, som i år avholdes på Bergslia i Brandbu.

RANDSFJORDEN: Den historiske fartsåren der det nå drives tynningsfiske. Begge deler belyses når Gunnar Haslerud og Randsfjordforbundet inviterer til konferanse.

Foto: Siv Storløkken

ÅPNER FOR REGIONPARK: Kjetil Bjørklund og Geir Høitomt i Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter håper at en regionpark i landskapet rundt Randsfjorden skal bli en realitet.

Foto: Trond Lønstad

■ DOKKADELTAET NASJONALE VÅTMARKSSENTER

Skal utrede regionpark

DOKKA

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter har fått 400.000 i midler fra Kommunal- og regionaldepartementet til et prosjekt for å utrede grunnlaget for en regionpark.

Trond Lønstad

Hele prosjektet har en kalkulert totalsum på 820.000 kroner, og det resterende beløpet på

420.000 blir et spleiselag mellom begge Land-kommunene og Oppland fylkeskommune.

Styreleder i Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter (DNV), Kjetil Bjørklund sier at målet med prosjektet er todelt.

– For det første skal vi utrede grunnlaget for å etablere en regional park i landskapet rundt Dokka-Etna og Randsfjorden. I tillegg er målet å øke verdiskapningen i området gjennom å styrke markedsføring og formidling av natur og kulturbaserte attraksjoner, og gjennomføre tre arrangementer, to rettet mot publikum, og ett for næringsliv og offentlige aktører. Det skal legges

til rette for økt verdiskapning fra private fritidshytter i regionen.

Natur- og kulturverdier

Prosjektet som skal legge grunnlaget for en søknad om status som regional park, er et samarbeid mellom Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter, AS, Randsfjordmuseene og Gjøvikregionens turistkontor som omfatter Gjøvik, Toten og Land.

Leder i våtmarkssenteret, Geir Høitomt forteller at parkmodellen er av stor interesse å vurdere nærmere for regionen, og for de øvrige samarbeidspartene.

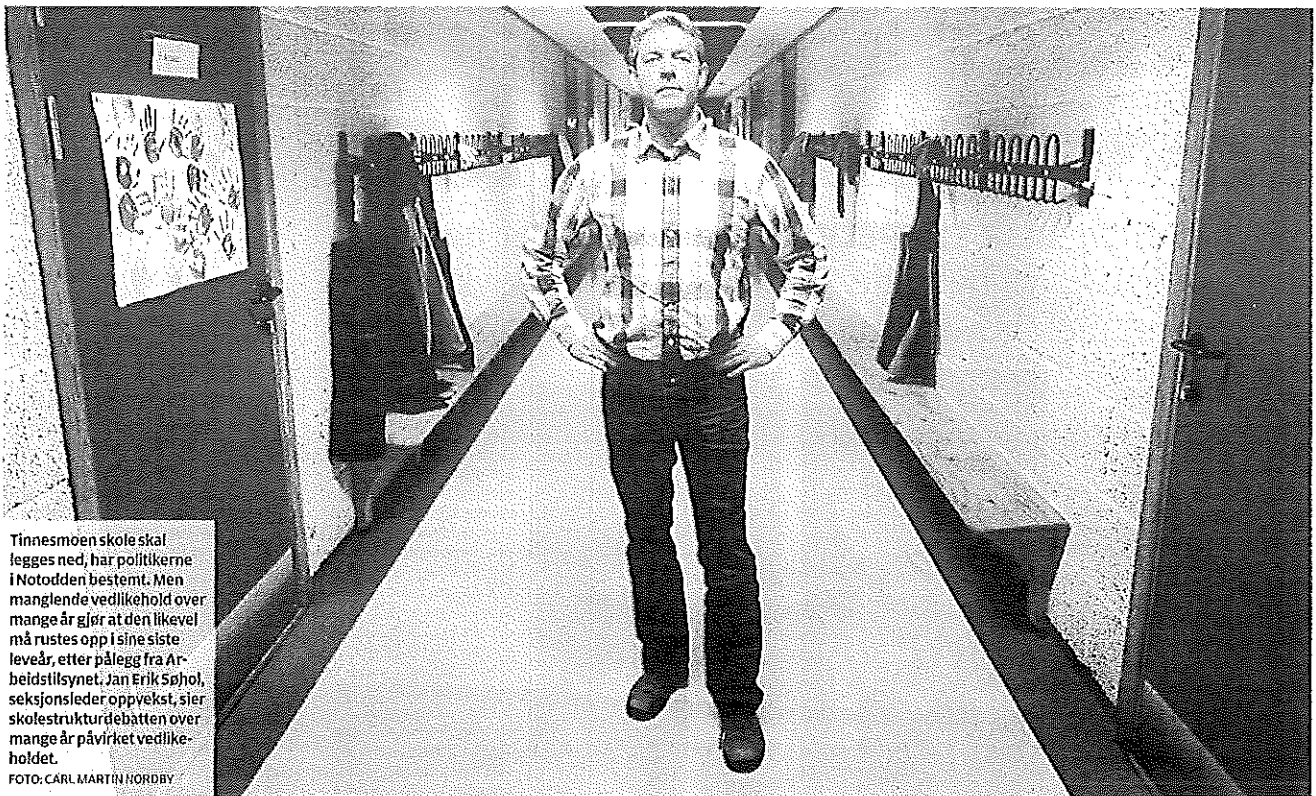
– Mye av arbeidet både til DNV og til Randsfjordmuseene

bygger på mange av de prinsipper og tankemåter som ligger til grunn for «Norske Parker». Dette gjelder for eksempel bærekraftig bruk og vern, fokus på lokale og regionale natur- og kulturverdier, samarbeid med frivillige, lag og foreninger, og ivaretagelse og restaurering av biologisk mangfold, sier Høitomt. Han mener parkmodellen representerer en interessant plattform for den virksomhet aktørene ønsker å videreutvikle.

Geografiske rammer

– Det er viktig å avklare parkens geografiske rammer. DNVs arbeid har vært konsentrert om

vassdragene Dokka og Etna, samt Dokkadeltaet naturreservat der elvene renner ut i Randsfjorden. Det er imidlertid også arbeidet med prosjekter i nordre del av Randsfjorden, og i tilløpsvassdrag som ligger i Toten. Randsfjordmuseene dekker også Hadelandsregionen og søndre del av Randsfjorden og også områder i Gausdal lengre mot nord, sier Kjetil Bjørklund. Han legger til at Gjøvikregionen turistkontor arbeider med en mulig fusjon med Hadeland Turist, og dette vil gjøre det enda mer naturlig å vurdere hele Randsfjorden i prosjektet.

Tinnesmoen skole skal legges ned, har politikerne i Notodden bestemt. Men manglende vedlikehold over mange år gjør at den likevel må rustes opp i sine siste leveår, etter pålegg fra Arbeidstilsynet. Jan Erik Søhol, seksjonsleder oppvekst, sier skolestrukturdebatten over mange år påvirket vedlikeholdet.

FOTO: CARL MARTIN HORDBY

Bygger heller nytt

Tre av fire kommuner mangler en strategi for vedlikehold, viser en ny rapport fra Arbeidstilsynet. Samtidig **FALLER PENGEBRUKEN** til vedlikehold av skolene.

Kommunene brukte mindre penger via driftsbudsjettet i fjor på å vedlikeholde skolebygg, enn de gjorde i 2008. Det viser en rapport KS la fram i går, onsdag.

En forklaring er at mye av vedlikeholdet kommer i form av investeringer. Om lag 10 milliarder kroner i året investeres i skolebygg, og 3-4 milliarder kroner av dette er oppgradering av eksisterende bygg, forteller rådgiver Margareth Belling i KS. Dermed er etterslepet på vedlikehold mindre enn før.

- Mye tyder på at ting blir bedre, men det er en ulempe at vedlikeholdet kommer som investeringer. Vår bekymring er at byggenestattes, i stedet for å vedlikeholdes.

Politikerne ikke involvert

Analysen fra KS kommer i kjølvannet av Arbeidstilsynets nye rapport om innklimaet i norske skoler, som oppsummerer tilsyn i Skole-Norge de to siste årene.

I rapporten framgår dette om kommunene som er kontrollert i fjor:

- ♦ 19 prosent legger pålegg fra Arbeidstilsynet fram for politiske organer.
- ♦ 28 prosent har en overordnet vedlikeholdsstrategi.
- ♦ 47 prosent har rutine for å sanere fukt.

På noen punkter viser kartleggingen framgang blant kommunene:

- ♦ 87 prosent har tydelig avklart ansvar for vedlikehold (opp fra 52 prosent).

- ♦ 54 prosent har rutiner for å kartlegge negative forhold for innklima (opp fra 32 prosent).

Senioringeniør Conny Bruun, Arbeidstilsynet, håper skoleeierne snart tar mer ansvar.

- Det er fortsatt store utfordringer. Vi håper trenden er at skoleeier forstår hvor viktig forebyggende arbeid er. Det er mye bedre enn brannslukking. God forvaltning av bygg er god økonomi. En dårlig forvaltning betyr noe for alle som bruker byggene.

Ønsker ikke bøter

Arbeidstilsynet gir bare i enkelte tilfeller varsel om tvangsmulkt eller til og med pålegg om å stenge skoler. Det er ikke den viktigste måten å få kommunene på rett vedlikeholdsvei.

- Vi er ikke ute etter synderbukker. Vår rolle er å være en pådriver, og vi stiller korte frister der det er nødvendig. Vi har også dialog med kommunene om hva som er en fornuftig tidsplan; vi ønsker jo at en del sanering skal foregå i skoleferien.

Tilsynene i kommunene i fjor avdekket at bare én av fem oppga at kartlegging av vedlikehold eller pålegg fra Arbeidstilsynet var lagt fram for politikerne. Men politikerne må også være aktive, understreker Bruun.

SÅ GODE ER SKOLENE

Andel skoler som tilfredsstillt krav til vedlikehold av skolebygg.

	2011	2012
Er skolen godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern?	47	45
Gjennomført risikovurdering av innklima?	33	47
Kjenner dere til vedlikeholdsplanen for skolen?	37	39
Gjennomføres midlertidige tiltak i påvente av større rehabilitering?	46	57

SÅ GODE ER KOMMUNENE

Andel kommuner som tilfredsstillt krav til vedlikehold av skolebygg.

	2010	2011	2012
Rutiner som sikrer løpende vurdering av forhold som kan påvirke innklima?	-	32	54
Tydelig avklarte roller mellom den enkelte skole og kommune?	78	52	87
Har kommunen en skriftlig overordnet vedlikeholdsstrategi?	48*	22	28
Blir resultatene av kartlegging og eventuelle pålegg fra Arbeidstilsynet lagt fram for politiskutvalg?	-	-	19

* Ikke sammenliknbart tall med senere år.

- Jeg skulle ønske at politikerne også etterspurte hvordan det er i deres kommune, når mediene har såpass søkelys på dette. De har et ansvar for å være nysgjerrige når de sitter i et utvalg, ikke bare vente på informasjon.

Ifølge tilsynet går forskjellen mellom store og små kommuner

på hvilken type system de har behov for.

- Store kommuner trenger et tydelig system. I mindre kommuner er det kanskje slik at når vi snakker med vaktmester, sitter han og spiser lunsj med rådmannen. Da er det kanskje ikke behov for det samme systemet som i en

storkommune. Alle skal ikke ha det likt, men de må dokumentere feil og mangler, planer og gjennomførte tiltak, sier Bruun.

KS er enig i at småkommuner ikke nødvendigvis trenger en strategi på samme måte som store kommuner.

Repareres før nedleggelse

En av kommunene som har fått påpakning fra Arbeidstilsynet, er Notodden kommune. Jan Erik Søhol, seksjonsleder oppvekst sier en av forklaringene på manglende vedlikehold er en lang debatt om skolestruktur.

- Det gjør noe med hvordan du planlegger vedlikehold. Det er alltid for lite penger i en kommune, og da er det fristende å tøy vedlikeholdet langt.

Kommunen utbedrer nå gamle fuktskader, også på skolebygg som skal erstattes av en ny skole om få år. En større barneskole skal erstatte tre gamle.

- Vi gjør noen tiltak i bygg som vi bare skal bruke i to-tre år framover. Men vi skal tenke på de elevene som går der nå. Når vi har gjort dette, leverer vi litt bedre tjenester. Det ligger også mye læring for oss her, ikke minst hvordan vi kan bli bedre til å bruke byggene våre, sier Søhol.

OLE PETTER PEDERSEN, 900 57 640
ole.petter@kommunal-rapport.no

Ombyggingen i Kommunenes Hus

- Slik skal prosjekter ikke styres

Budsjettet for ombyggingen av Kommunenes Hus sprakk med nær 40 prosent. - Saken er et **TYPISK EKSEMPEL** på hva som ofte går galt i byggeprosjekter, mener dr.ing. Øystein Husefest Meland.

- Mange har en dårlig strategi for valg av entreprisform. Det straffer seg også å være opptatt av pris framfor kompetanse ved valg av prosjekterende firma og byggeledelse, sier Meland, som er I. amanuensis ved Universitetet i Agder og holder kurs i prosjektstyring i Norsk Kommunalteknisk Forening.

Sist uke ble det kjent at ombyggingen av KS-eide Kommunenes Hus (KH) i Oslo vil koste 352 millioner kroner - 95 millioner over budsjett. KH har nå innhentet juridisk bistand for å vurdere om det er grunnlag for å kreve penger tilbake fra Advansia, som har vært byggeleder.

Det skjer etter at konsultantskapene Rambøll og Paradigme har gransket årsakene til overskridelsene på oppdrag for KH.

- Sviktende rapportering

Rambøll og Paradigme legger hovedansvaret for feilvurderinger om framdrift og økonomi på Advansia, ett av landets største og mest velrenommerte utbyggings-selskaper. Ifølge rapporten satte de ikke inn personer med planleggingskompetanse i prosjektet.

Byggekomiteen kunne ha avdekket svikten i selskapets rapportering noen måneder før, men det er usikkert om dette ville hatt effekt. Konsulentenes synes ikke byggekomiteen har sviktet, men mener dens tillit til Advansia har «overskygget en vurdering av risiko» knyttet til kontraktsform og forsikninger.

Adm.dir. Olav Melbø i ÅF Advansia har én kommentar: «ÅF Advansia har gitt sine kommentarer i brev til Kommunenes hus der de mener at Byggekomiteen er holdt orientert om utviklingen i prosjektet og at Kommunenes hus selv har deltatt i de beslutningene som er gjort vedrørende framdriften.»

- Må sjekke cv-ene!

Å velge et stort og velrenommert selskap til byggeledelse og prosjektering, er ingen garanti for suksess, understreker Meland.

- Hva firmaet heter, spiller in-

INGEN GARANTI
Å velge et stort og velrenommert selskap til byggeledelse og prosjektering, er ingen garanti for suksess

Øystein Husefest Meland, I. amanuensis ved Universitetet i Agder

gen rolle. Dette går 95 prosent på person. Byggherren må sjekke cv-en til de personene som skal inn i prosjektet.

Som stadig flere byggherrer, tegnet KH kontrakt på totalentreprisen. Det er en dum kontraktsform hvis byggherren ønsker å påvirke arbeidet underveis, ifølge Meland.

- Velger man totalentreprisen, bør man dra til Kanariøyene og bli der til bygget er ferdig. Da får du rett pris, og kanskje til rett tid. Ulempen er at du ikke har noen kontrakt eller kontakt med flislegger, rørlegger eller andre som styrer kvaliteten.

Da entreprenøren Komplet Bygg gikk konkurs, gikk KH over til «byggherrestyrte sideentrepriser». Ifølge Meland er dette en mye bedre kontraktsform, forutsatt at byggherren - eventuelt med innleid byggeledelse - har kompetanse til å styre kontraktene med de ulike leverandørene, og det er foretatt en grundig detaljprosjektering.

- Ut fra tidsforløpet synes dette ikke å ha vært tilfellet i Kommunenes Hus. Da er risikoen meget stor. Ifølge rapporten har Advansia heller ikke hatt styring på framdriften. Da har man heller

ikke styring på økonomien.

- Burde byggherre oppdaget dette før?

- Ja. Når dato for ferdigstillelse stadig flyttes, bør byggherren i høyeste grad våkne.

- Må kunne ha tillit

- Økonomistyringen i prosjektet har vært katastrofalt dårlig. Ansvar for dette ligger hos Advansia, sier Steinar Manengen, styreleder i Kommunenes Hus og leder av byggekomiteen.

- I forhold til resultatet, er det åpenbart at vi hadde for stor tillit til at vi fikk kvalitet. Men man bør kunne ha tillit til at et stort selskap som Advansia rapporterer riktig. Det var heller ikke noe som tydet på det motsatte, før vi i mars i år påpekte at noe måtte være galt. Vi stilte spørsmål tidligere også, men fikk forsikringer om at de hadde full kontroll, sier Manengen, som har ledet mange store byggeprosjekter som direktør i KLP Eiendom.

Han trekker også fram andre årsaker til kostnadsoverskridelsene i KH: En for optimistisk budsjettering. Konkursen til Komplet Bygg AS. Ufullstendige og til dels feilaktige byggetegninger. Merknadene ved å bygge om et bygg i full drift ble undervurdert.

KH har fått erstatning fra Multiconsult, som anbefalte dem å tegne kontrakten med Komplet Bygg kort tid før konkursen. Manengen tar ikke selvkritikk for dette eller andre valg byggherren har gjort.

- Jeg kan ikke se hvor det hadde vært naturlig at vi hadde reagert annerledes.

Eiendommens verdi har økt med 70 millioner kroner mer enn byggekostnadene, og er nå taksert til nær 800 millioner. KH har fortsatt solid økonomi og trenger ikke øke husleien til KS og andre leietakere, ifølge Manengen.

KS-leder Gunn Marit Helgesen forsikrer om at byggesaken ikke får konsekvenser for medlemmene i KS.

MARTE DANBOLT, 416 58 639
marte@kommunal-rapport.no

Kommunenes Hus (KH)

- ✦ Eiendom i Haakon Vils gate 9/Munkedamsveien 3b sentralt i Oslo.
- ✦ Tomt og bygning eies av Kommunenes Hus AS, et datterselskap i KS-Holding AS, som eies av KS.
- ✦ Lokalene leies ut til KS, KS' datterselskaper og andre leietakere.
- ✦ Har siden 2011 gjennomgått omfattende rehabilitering, ombygging og påbygging.
- ✦ Taksert til 778,9 millioner kroner (2013).

Byggeprosjektet

- ✦ Totalrehabilitering av eksisterende møtesenter.
- ✦ Rehabilitering og nybygg 6.-8. etasje.
- ✦ Fasaderehabilitering.
- ✦ Ombygging av bensinstasjonsområde til kantinefasiliteter og kjøkken.
- ✦ Ombygging av lager og tilfluktsrom i kjeller til møtesenter.
- ✦ Omfatter totalt drøyt 7.000 kvadratmeter, hvorav 1.400 er nybygg.
- ✦ Oppstart mai/juni 2011.
- ✦ Planlagt ferdigstillelse desember 2012. Ennå ikke helt ferdig.
- ✦ Samlet kostnad blir ca. 352 millioner kroner - 95 millioner kroner over budsjett.

Byggesaken trinn for trinn

<p>Juni 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Utlysning av generalentreprisen. Prosjektet stanses pga. høye priser/finanskrise. <p>Desember 2009</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ KH nedsetter byggekomité med daglig leder/styre. <p>Vinteren 2010</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Multiconsult engasjeres som prosjektleder. Forprosjektet revideres. <p>Desember 2010</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Anbudskonkurranse om byggetrinn 1 (underetasjen). <p>Februar 2011</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Kontrakt med Komplet Bygg AS om byggetrinn 1. <p>Mars 2011</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Første byggetrinn påbegynnes. Snarlige forsikninger. 	<p>Juli 2011</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Kontrakt med Komplet Bygg AS om totalentreprisen på hele prosjektet for 120 mill. kr. Skjer etter råd fra Multiconsult. ✦ Komplet Bygg AS får økonomiske problemer. <p>Oktober 2011</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Komplet Bygg slås konkurs. Byggearbeidene stanses. ✦ KH sender krav til boet på 22 mill.kr. (ennå uavklart). ✦ Totalentreprisen splittes i byggherrestyrte sideentrepriser. ✦ Kontrakt med Advansia om prosjekt- og byggeledelse. ✦ Byggearbeidene gjenopptas. <p>Desember 2011</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Advansia framforhandler avtale med ny entreprenør, Seby AS. ✦ Advansia framlegger nytt budsjett på snaut 180 mill.kr. 	<p>Januar 2012-april 2013</p> <p>Månedlig rapportering på framdrift og budsjett. Ferdigstillelse utsettes stadig. Sluttprognose øker gradvis til 218 mill.kr.</p> <p>Mai 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Sluttprognose øker til 293 mill.kr, etter at uforutsette kostnader økes fra 18 til 92 mill.kr. ✦ Hovedstyret i KS-Holding AS vedtar granskning. ✦ Offisiell åpning av konferansesenteret. <p>Oktober 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> ✦ Byggearbeidene nesten sluttført, nær ett år forsinket. ✦ Sluttprognose på 352 mill.kr. ✦ Hovedstyret behandler granskingsrapport.
--	--	---

Dette har gått galt

- 1 Forprosjekt og tilbudsunderlag for anbudskonkurransen om totalentreprisen var mangelfullt.
- 2 Valget av Komplet Bygg AS kan være i strid med utvalgsriteriene. Risiko ble ikke vektlagt nok.
- 3 Budsjettet ble ikke justert etter konkursen, heller ikke etter varsling om fire måneders forsikning.
- 4 Overgang fra totalentreprisen til byggherrestyrte sideentrepriser ga betydelig økt risiko for byggherre.
- 5 Bygge-/prosjektleder (Advansia) har hatt utilstrekkelig planleggingskompetanse i prosjektet.
- 6 Kontrakten med ny entreprenør (Seby AS) ga ingen insitamenter for framdrift og kostnadskontroll.
- 7 Prosjekteringsledelse, planlegging, samordning og tverrfaglig kontroll har vært mangelfullt.
- 8 Feilrapportering til byggekommiteen pga. manglende oversikt over framdrift og uforutsette kostnader.
- 9 Byggekomiteen burde ha stilt kritiske spørsmål noen måneder før, men visst om det hadde gitt et net utfall.
- 10 Endringer/tilleggskrav fra entreprenør/leverandører synes ikke håndtert i tråd med kontrakt og standarder.

(Kilde: Gjennomgått Kommunenes Hus, Paradigme AS og Rambøll Norge AS september 2013)